

Від Луки

Свята Євангелія

Вступ

1¹⁻⁴Через те, що чимало людей бра-лося скласти оповідь про справи, які здійснилися між нами, так само, як нам розповіли їх ті, хто спочатку були очевидцями і хто служив Богу, прого-лошуючи Його Слово, я також подумав, що це добра справа, оскільки я ретельно вивчив усе від початку, щоб написати для тебе докладну повість, високоша-новний Теофіле¹, аби ти міг затамити, що все, чого вчили тебе, — то є істинна правда.

Ангел сповіщає про народження Іоана Хрестителя

⁵У дні, коли в Юдеї правив цар Ірод, був собі священик на ймення Захарія. Він належав до денної черги Авія². Дружи-ну Захарієву звали Єлизаветою, і була вона з прямих нащадків Ааронових. ⁶Обоє вони були праведні перед Богом, неухильно дотримувалися всіх Божих заповідей і настанов. ⁷Але вони не мали дітей, оскільки Єлизавета була неплідна, та й були вони вже старі.

⁸⁻⁹Якось, коли була черга Авієвого роду і Захарія саме правив службу Божу, випало йому за жеребом (так водилося серед священиків) йти до храму Господ-нього й покадити там.

¹⁰Дуже багато людей зібралося біля стін храму молитися, коли Захарія почав кадити. ¹¹І от праворуч від кадильного вівтаря з'явився йому Ангел Господній. ¹²Побачивши Ангела, Захарія стриво-жився і дуже перелякався.

¹ 1:1-4 **Теофіле** Ім'я Теофіл у перекладі з грецької означає «той, хто любить Бога».

² 1:5 **Авія** Родини «синів Аарона» мусили по черзі правити службу у храмі. Див.: 1 Хр. 12:4.

¹³Та Ангел заговорив до нього: «Не бійся, Захаріє, бо молитва твоя почу-та, й дружина твоя Єлизавета, народить тобі сина, якого назвеш ти Іоаном. ¹⁴Він принесе тобі радість і щастя. І багато людей будуть радіти з його народження. ¹⁵Бо він буде великим у Господа. Лише не мусить він пити вина, ані міцніших напоїв, а від самого народження він буде сповнений Духом Святим. ¹⁶І він повер-не багатьох дітей Ізраїлевих до Господа Бога їхнього. ¹⁷Він прийде перед Господом, наділений духом і владою пророка Іллі, й знову поверне серця батьків до дітей їхніх, а непокірних настановить на путь мудрості праведних і приготує людей до приходу Господа».

¹⁸І запитав Захарія Ангела: «Звідки мені знати, що це так? Адже я старий, та й дружина моя вже похилого віку».

¹⁹У відповідь Ангел сказав: «Мене звати Іавріїл. Я стою перед Богом. І я посланий говорити з тобою і повідомити цю добру звістку. ²⁰Але слухай: ти мовчатимеш і не зможеш говорити, аж доки не настане день, коли це трапиться через те, що не повірив моїм словам. А слова ці неодмінно збудуться в належ-ний час».

²¹Люди біля храму чекали на Заха-рію і дивувалися, чому він так довго не виходить. ²²А коли він вийшов, то не здатен був заговорити до людей, і вони здогадалися, що в храмі йому було якесь видіння. Захарія пояснював щось жестами, але залишався німим. ²³Коли закінчився час його служби, він повер-нувся додому.

²⁴Через деякий час його дружина

Єлизавета завагітніла й усамітнилася на п'ять місяців. ²⁵Вона сказала: «Нарешті Господь допоміг мені. Він добре подбав, аби зняти з мене мою ганьбу перед людьми».

Благовіщення діві Марії

²⁶⁻²⁷Коли пішов шостий місяць Єлизаветиної вагітності, Бог послав Ангела Гавриїла до Галилейського міста Назарета, до діви, зарученої з чоловіком на ймення Йосип, з роду Давидового. І звали ту діву Марією.

²⁸Прийшовши до неї, Ангел промовив: «Вітаю тебе, благословенна. Господь з Тобою». ²⁹Але вона була дуже збентежена тими словами й думала собі, що б те привітання могло означати. ³⁰І Ангел сказав їй: «Не бійся, Маріє. Ти здобула прихильність Божу. ³¹Послухай! Ти завагітнієш і народиш Сина, і назвеш Його Ісусом. ³²Він матиме велич, і Його називатимуть Сином Всевишнього Бога. І Господь Бог дасть Йому трон Його батька Давида. ³³Він повік правитиме народом Якова, і Царству Його не буде кінця».

³⁴Марія запитала Ангела: «Як же таке може статися, адже я ніколи не була з чоловіком?» ³⁵Ангел відповів їй: «Дух Святий зійде на Тебе, і сила Всевишнього Бога огорне Тебе. То ж Святе Дитя, Яке народиться, буде назване Сином Божим. ³⁶І ще послухай: „Твоя родичка Єлизавета також вагітна сином, незважаючи на її похилий вік. Це вже шостий місяць її вагітності, а про неї ж казали, що вона неплідна! ³⁷Немає нічого неможливого для Бога”». ³⁸Марія сказала: «Я слуга Господня, хай буде мені те, що ти сказав». І Ангел полишив її.

Марія їде до Єлизавети

³⁹Тими днями Марія зібралася й подалася, поспішаючи у гірську околицю, до міста юдейського. ⁴⁰Вона ввійшла в дім Захарії і привітала Єлизавету. ⁴¹І сталося так, що коли вона почула Маріїне привітання, дитина в утробі її ворухнулась, і Єлизавета сповнилася Святого Духа.

⁴²Вона голосно скрикнула і сказала: «Ти найблагословенніша серед жінок, і благословенна та Дитина, Яку ти народиш. ⁴³Але за віщо мені така радість, що мати Господа мого завітала до мене?»

⁴⁴Бо тільки-но звук того привіту торкнувся вуха мого, як дитина в утробі моїй стрепенулася.

⁴⁵Благословенна ж ти, тому що повірила у те, що збудеться сказане Господом».

Марія славить Бога

⁴⁶І мовила Марія:

⁴⁷ «Душа моя Господа звеличує,

і дух мій радіє у Бозі, Спасителі
моєму,

⁴⁸ бо зглянувся Він на смиренну свою
рабу,

і віднині всі люди зватимуть мене
благословенною,

⁴⁹ бо Всесильний зробив для мене
велике.

Ім'я Його — святе.

⁵⁰ Із роду в рід дарує Він милість тим,
хто шанує Його.

⁵¹ Він явив могутність руки Своєї,
усіх хвальків пихатих думкою
сердець своїх Він розвіяв.

⁵² Правителів могутніх Він скинув з їх
престолів,

й людей смиренних натомість Він
возніс.

⁵³ Людей голодних Він обдарував
добром,

і геть прогнав ні з чим людей
багатих.

⁵⁴ Він допоміг народу Ізраїля, слуги
Своєму,

згадавши Свою милість,

⁵⁵ як обіцяв Він нашим предкам:
Авраамові й його нащадкам

назавжди».

⁵⁶Марія лишалася у Єлизавети протягом трьох місяців, а потім повернулася додому.

Народження Іоана Хрестителя

⁵⁷Для Єлизавети прийшов час пологів, і вона народила сина. ⁵⁸Сусіди й родичі

почули, що Бог подарував їй велику милість, і раділи разом з нею.⁵⁹ І сталося так, що коли малому сповнилося вісім днів, вони прийшли зробити йому обрізання, й хотіли назвати його Захарією, як і батька.⁶⁰ Але мати хлопчика заперечила: «Ні. Йому належить зватися Іоаном». ⁶¹Гості їй кажуть: «Але ж нікого в вашому роду так не звали». ⁶²Знаками вони почали питати батька, яке ім'я хоче він дати синові. ⁶³Захарія попросив табличку й написав на ній: «Його звати Іоан». Усі були здивовані.

⁶⁴Тієї ж миті уста Захарії розімкнулися, язик розв'язався, і він заговорив, славлячи Бога. ⁶⁵І тоді страх охопив сусідів, і по всій гірській країні Юдеї обговорювалися ці справи. ⁶⁶Кожен, хто чув про те, дивувався й замислювався: «Ким буде це дитя?» Бо ж очевидно було, що сила Господня з ним.

Пророцтво Захарії

⁶⁷А батько його, Захарія, сповнився Духом Святим і прорік:

⁶⁸ «Хай буде благословен Господь, Бог Ізраїлю,

бо прийшов Він, щоб допомогти народові Своему і дати йому волю.

⁶⁹ І Він прислав нам могутнього Спасителя

з дому слуги Свого Давида,

⁷⁰ як і обіцяв устами святих пророків, які жили в давнину.

⁷¹ Він обіцяв порятувати нас від ворогів наших

і від влади всіх, хто нас ненавидить,

⁷² аби виявити милість нашим предкам і пам'ять про Свій святий

Заповіт¹,

⁷³ про клятву, яку Він приніс нашому предкові Аврааму:

⁷⁴ визволити нас з-під влади ворогів наших

і дозволити нам служити Йому без страху,

⁷⁵ а лише зі святістю й праведністю

¹ 1:71–72 Він обіцяв... святий Заповіт Див.: Бут. 22:17.

перед Ним
у всі дні життя нашого.

⁷⁶ Ти, дитино, будеш названий „пророком Всевишнього”, оскільки прийдеш перед Господом,
аби приготувати шлях Йому
⁷⁷ і сказати людям Його,
що вони будуть спасенні
через відпущення гріхів їхніх.

⁷⁸ Через велике милосердя нашого Бога
новий день² засяє на нас з висоти,
⁷⁹ щоб освітити тих,
хто живе під чорною тінню смерті,
і щоб направити стопи наші на шлях миру».

⁸⁰Хлопчик ріс і міцнів у душі. Він лишався в безлюдних місцях, доки не надійде йому час постати перед людьми Ізраїлю.

Народження Ісуса Христа (Мт. 1:18–25)

2 На той час вийшов наказ Августа цезаря провести перепис населення по всій Римській імперії. ²То був найперший перепис, й проводився він, коли Кириній був губернатором Сирії. ³Усі люди пішли реєструватися, і кожен пішов до свого рідного міста. ⁴Тож Йосип також вирушив з Назарета Галилейського, де він жив, до Юдеї, до Давидового міста, яке зветься Віфлеємом, оскільки він походив з родини Давидових нащадків. ⁵Він узяв з собою Марію, тому що був заручений з нею; у той час вона вже чекала дитину. ^{6–7}Так сталося, що поки вони були там, настав строк Марії стати матір'ю, і вона народила свого першого Сина. Сповивши Дитину у полотно, Марія поклала Його в ясла, оскільки в заїжджому дворі вільних місць не було.

² 1:78 новий день Буквально «ранок». Можливо, мова йде про Христа Господнього.

Пастухам являється Ангел Господній

⁸Кілька пастухів тієї місцевості лишилися на ніч у чистім полі стерегти свої отари. ⁹І з'явився їм Ангел Господній, і сяйво слави Господньої пролилося на них. Страх охопив пастухів. ¹⁰Та Ангел сказав їм: «Не бійтеся, я приніс вам добру звістку, яка дасть велику радість людям. ¹¹Тому що сьогодні в місті Давидовім народився для вас Спаситель — Христос Господь. ¹²І знак вам буде такий: ви знайдете в яслах Дитину, загорнуту у полотно».

¹³Раптом до Ангела приєдналася сила-силенна інших Ангелів, які славили Бога зі словами:

¹⁴ «Слава Господу на небесах,
і хай мир панує на землі між
людьми, які Богу милі».

¹⁵Коли Ангели залишили пастухів і повернулися на небо, пастухи заговорили між собою: «Ходімо до Віфлеєма й подивимося на те, що там сталось, про що Господь дав нам знати». ¹⁶Тож вони поспішили й знайшли Марію з Йосипом і Дитиною, Яка лежала в яслах. ¹⁷Побачивши Немовля, пастухи всім розповіли про звістку, яку вони одержали про цю Дитину. ¹⁸І розказана ними історія дивувала всіх, хто чув її. ¹⁹Марія ж, мов скарб, збирала все це й складала в своєму серці¹. ²⁰А пастухи повернулися додому, хвалячи й прославляючи Бога за все те, що вони почули й побачили — точнісінько так, як було їм сказано.

Ісус у храмі

²¹Коли сповнилося вісім днів і настав час робити Хлопчику обрізання, Його нарекли Ісусом. Це було ім'я, яке дав Йому Ангел ще до Його зачаття в материній утробі. ²²⁻²⁴А як настав час їхнього очищення, згідно з Мойсеевим Законом, батьки взяли Ісуса до Єрусалиму, щоб явити Його перед Господом, як то написано у Законі Господнім: «кожен хлопчик-первісток мусить бути посвячений

Господові»², й покласти жертву, як того вимагає Закон Господній: «принести в пожертву пару горлиць або голуб'ят»³.

²⁵Мешкав тоді в Єрусалимі чоловік на ймення Симеон. Був він людиною праведною й побожною. Він чекав, коли Господь прийде, та порятує Ізраїль, і Святий Дух був з ним. ²⁶То Дух Святий відкрив йому, що він не спізнає смерті, доки не побачить на власні очі Господнього Христа. ²⁷⁻²⁸Осяяний Духом, прийшов Симеон у храм, і коли батьки внесли малого Ісуса, щоб зробити все для Нього згідно з традицією Закону, Симеон узяв Дитину на руки, й благословив Бога мовивши:

²⁹⁻³² «Тепер, Господи, відпусти слугу
Свого з миром,
як обіцяв Ти, оскільки очі мої
бачили Твоє Спасіння⁴,
Яке Ти приготував перед усіма
народами.
Він — Світло для прозріння
поганам
і на славу Твоєму народу
ізраїльському».

³³Батько й мати були вражені тим, що було сказано про їхнього Сина. ³⁴⁻³⁵Симеон благословив їх сказавши Марії, Ісусовій матері: «Він призначений багатьох в Ізраїлі піднести або скинути додолу, Він покликаний бути знаменням, яке люди відкинуть, і потаємні думки багатьох людей відкриються, та це буде так боляче тобі, неначе меч пронизає серце твоє».

Пророчиця Анна

³⁶⁻³⁷У той самий час пророчиця Анна, дочка Фануїлова з роду Ашера, знаходилася у храмі. Вона була дуже стара. Сім років прожила вона з чоловіком після одруження, а потім вдовувала аж до вісімдесятичотирирічного віку. Не відлучаючись із храму, день і ніч вона постом і молитвами служила Господу. ³⁸Анна підійшла до Ісусових бать-

² 2:22-24 кожен... Господові Див.: Вих. 13:2, 12.

³ 2:22-24 Цитата приведена з книги Лев. 12:8.

⁴ 2:29-32 Спасіння Ім'я «Ісус» означає «Спасіння».

¹ 2:19 Марія... своєму серці Або «Марія слухала все це і намагалася зрозуміти сказане».

ків саме тоді, коли вони розмовляли з Симеоном. Вона подякувала Богові й розповіла про Ісуса всім, хто чекав визволення Єрусалиму.

³⁹Коли Йосип та Марія виконали все, що вимагалось Законом Господнім, вони повернулися до Галилеї, у своє рідне місто Назарет. ⁴⁰А Дитя росло, наливалось силою, мудрістю, і Божа благодать була на Ньому.

Подорож дванадцятирічного Ісуса до Єрусалиму

⁴¹Щороку батьки Його вирушали до Єрусалиму на свято Пасхи. ⁴²Подалися вони, як завжди, й того року, коли Ісусові сповнилося дванадцять. ⁴³Як скінчилося свято, батьки верталися додому, а Хлопчик Ісус лишився в Єрусалимі, хоч батьки не знали про те. ⁴⁴Цілий день вони йшли, вважаючи, що Він десь тут, у гурті. Потім почали шукати Його серед своїх родичів та друзів. ⁴⁵І, не знайшовши, повернулися до Єрусалиму, сподіваючись знайти Його там.

⁴⁶І так сталося, що знайшли вони Його аж через три дні у храмі. Ісус сидів серед учителів, слухав їхню науку й ставив їм запитання. ⁴⁷І всі, хто чули Його, були здивовані Його розумінням та відповідями.

⁴⁸Побачивши Його, батьки були вражені, а Його мати звернулася до Нього: «Дитино, чому Ти зробив з нами таке? Твій батько і я страшенно переживали, розшукуючи Тебе». ⁴⁹А Він відповів: «Чому ви шукали Мене? Чи ви не знали, що Я мушу бути у домі Батька Мого?» ¹
⁵⁰Та вони не зрозуміли цієї відповіді.

⁵¹Тоді Ісус повернувся із ними до Назарета, і Він слухався їх. Та Його мати зберігала все це в своїм серці. ⁵²Тож Ісус зростав мудрістю, статурою та ласкою Божою і людською.

Проповідь Іоана Хрестителя

(Мт. 3:1–12; Мр. 1:1–8; Ін. 1:19–28)

3^{1–2}Це було в п'ятнадцятий рік панування цезаря Тиверія, коли Понтій

¹ 2:49 у домі Батька Мого Або «там, де Я мушу виконувати справи Батька Мого».

Пилат був намісником в Юдеї, Ірод — тетрархом Галилеї, а брат його Пилип — тетрархом земель Ітурейських та Трахонитидських, Лисаній — тетрархом Авіліні, а первосвященниками були Анна та Каяфа. Тоді в пустелі Іоанові, синові Захарієвому, було Слово Боже.

^{3–4}Він ходив різними землями довкола Йордану, проповідуючи хрещення як символ покаяння для прощення гріхів, як це написано в книзі пророка Ісаї:

«Голос лунає в пустелі:

„Готуйте дорогу Господу,
зробіть прямим шлях для Нього.

⁵ Кожна долина наповниться.

І кожна гора та пригорок
знижаться,

Криві місцини вирівнюються,

А дороги вибоїсті стануть
гладенькими,

⁶ І всі люди побачать Боже спасіння”».

Ісаїа 40:3–5

⁷Іоан казав юрбам людей, які виходили, щоб прийняти хрещення від нього: «Виплодки зміїні! Хто попередив вас тікати від гніву Господнього, що наближається? ⁸Хай ваші вчинки покажуть, що ви покаялися. І не треба, виправдовуючись, доводити один одному: „Авраам — наш батько”. Бо кажу вам, що Бог може навіть це каміння перетворити на дітей Авраамових. ⁹Сокира вже занесена, і кожне дерево, що не дає добрих плодів², буде зрубане й кинуте у вогонь».¹⁰ І люди вигукували: «То що ж нам робити?»¹¹ У відповідь він казав їм: «Кожен, хто має дві одежини³, мусить поділитися з тим, у кого немає жодної. І кожен, хто має їжу, мусить зробити те саме».

¹²Прийшли охреститися й деякі збирачі податків. Вони запитали Іоана: «Вчителю, що нам робити?»¹³ А він каже: «Не збирайте грошей більше, ніж звелено вам».

¹⁴І прийшли воїни до нього й спитали: «А нам що робити?» Їм він також

² 3:9 кожне... плодів Тобто це ті люди, що не слідуєть настановам Божим.

³ 3:17 одежини Буквально «туніки».

відповів: «Ні з кого не беріть гроші силою чи кривдою, будьте вдоволені платнею своєю».

¹⁵Люди жили в очікуванні, й в душі всі вони прагнули знати, чи не є Іоан Христом. ¹⁶Та на всі їхні запитання Іоан відповідав: «Я хрещу вас водою, але ж незрівнянно Могутніший, ніж я, іде за мною: я не гідний навіть бути рабом, який схиляється, щоб розв'язати ремінці Його сандалій. Він хреститиме вас Духом Святим і вогнем. ¹⁷Він очистить Свій тік¹ і збере пшеницю до комори, а полову спалить у незгасному вогні». ¹⁸Так і багатьма іншими словами звертався Іоан до людей, проповідуючи Благість.

Ув'язнення Іоана Хрестителя

¹⁹Іоан дорікав тетрархові Іроду за його стосунки з братовою жінкою Іродіадою та й за багато інших лихих вчинків Ірода. ²⁰А до всього, Ірод ще й кинув Іоана до в'язниці.

Хрещення Ісуса (Мт. 3:13–17; Мр. 1:9–11)

^{21–22}Коли всі люди хрестилися, й Ісус охрестився та став молитися, раптом розкрилися Небеса і Дух Святий зійшов на Нього в подобі голуба. І голос пролунав з небес: «Ти Син Мій улюблений, Ти догодив Мені».

Родовід Ісуса (Мт. 1:1–17)

²³Коли Ісус почав Своє служіння Господу, Йому було близько тридцяти років. Він був Сином (принаймні так вважалося) Йосипа.

Йосип був сином Ілїї.

²⁴ Ілія був сином Маттата.

Маттат був сином Левія.

Левій був сином Мелхія.

Мелхій був сином Янная.

Яннай був сином Йосипа.

²⁵ Йосип був сином Маттафія.

Маттафії був сином Амоса.

Амос був сином Наума.

Наум був сином Еслія.

Еслії був сином Наґгая.

²⁶ Наґгаї був сином Маата.

Маат був сином Маттафія.

Маттафії був сином Семеїна.

Семеїн був сином Йосеха.

Йосех був сином Йоди.

²⁷ Йода був сином Яннана.

Яннан був сином Реси.

Реса був сином Зерувавела.

Зерувавел був сином Салатїїла.

Салатїїл був сином Нерія.

²⁸ Нерій був сином Мелхія.

Мелхій був сином Аддія.

Аддій був сином Косама.

Косам був сином Елмадама.

Елмадам був сином Ера.

²⁹ Ер був сином Йошуа.

Йошуа був сином Еліезера.

Еліезер був сином Йорима.

Йорим був сином Маттата.

Маттат був сином Левія.

³⁰ Левій був сином Симеона.

Симеон був сином Юди.

Юда був сином Йосипа.

Йосип був сином Йонама.

Йонам був сином Еліякіма.

³¹ Еліякім був сином Мелеї.

Мелея був сином Менни.

Менна був сином Маттата.

Маттат був сином Натана.

Натан був сином Давида.

³² Давид був сином Ессея.

Ессей був сином Воєда.

Воєд був сином Воаза.

Воаз був сином Салмона.

Салмон був сином Наасона.

³³ Наасон був сином Аммінадава.

Аммінадав був сином Рами.

Рама був сином Есрома.

Есром був сином Переса.

Перес був сином Юди.

³⁴ Юда був сином Якова.

Яків був сином Ісаака.

Ісаак був сином Авраама.

Авраам був сином Тері.

Тера був сином Наора.

³⁵ Наор був сином Серуга.

Серуг був сином Реу.

Реу був сином Пелеґа.

Пелеґ був сином Евера.

¹ 3:17 **очистить Свій тік** Тобто Він відділить добрих людей від поганих.

Евер був сином Шелаха.

- ³⁶ Шелах був сином Каїнана.
 Каїнан був сином Арфаксада.
 Арфаксад був сином Сима.
 Сим був сином Ноя.
 Ной був сином Ламеха.
³⁷ Ламех був сином Мафусаїла.
 Мафусаїл був сином Еноха.
 Енох був сином Яреда.
 Яред був сином Маалалеела.
 Маалалеел був сином Каїнана.
³⁸ Каїнан був сином Еноса.
 Енос був сином Сефа.
 Сеф був сином Адама.
 Адам був сином Бога.

Диявол спокушає Ісуса (Мт. 4:1–11; Мр. 1:12–13)

4 ¹Сповнений Духа Святого, Ісус залишив береги ріки Йордан, і Дух повів Його до пустелі. ²І там протягом сорока днів диявол спокушав Його. Ісус нічого не їв увесь цей час, і коли сорок днів минуло, Він був дуже голодним. ³Диявол сказав Йому: «Якщо Ти Син Божий, то накажи цьому каменю перетворитися на хліб». ⁴На те Ісус відповів: «У Святому Писанні сказано: „Не хлібом одним живе людина”».

Повторення Закону 8:3

⁵Тоді диявол підхопив Його й за одну мить показав усі царства світу. ⁶І мовив він: «Я віддам Тобі всю владу й славу цих царств, тому що це було дано мені, і я можу віддати їх тому, кому побажаю. ⁷Тож якщо поклонишся мені, все це буде Твоїм». ⁸У відповідь Ісус промовив: «У Святому Писанні сказано:

„Поклоняйся Господу Богу своєму і служи лише Йому”».

Повторення Закону 6:13

⁹Після того диявол переніс Його до Єрусалиму, поставив на найвище місце храму й сказав: «Якщо Ти Син Божий, кинься додолу, ¹⁰адже у Святому Писанні сказано:

„Він накаже Ангелам Своїм берегти Тебе”.

Псалми 91:11

¹¹А також сказано:

„Вони понесуть Тебе на руках, щоб не пошкодив Ти ноги Своєї

об камінь”».

Псалми 90:12

¹²Ісус відповів йому: «Але у Святому Писанні також говориться й інше: „Не спокушай Господа Бога свого”»¹.

¹³Коли диявол закінчив спокушати Ісуса, він залишив Його до більш сприятливих часів.

Ісус проповідує в Галилеї (Мт. 4:12–17; Мр. 1:14–15)

¹⁴Ісус повернувся до Галилеї могутнім Духом Святим, і чутки про Нього пішли по всіх околицях. ¹⁵Він навчав по синагогах, і всі люди хвалили Його.

Ісус повертається до Свого рідного міста

(Мт. 13:53–58; Мр. 6:1–6)

^{16–17}Потім Ісус подався до Свого рідного міста — Назарета. І в суботу, за Своїм звичаєм, Христос пішов до синагоги. Коли Він підвівся, щоб читати, Йому подали книгу пророка Ісаї. Ісус розкрив книгу і знайшов місце, де було написано:

^{18–19} «Дух Господа зі Мною, бо Він обрав Мене, аби Я бідному люду приніс Благість.

Він послав Мене проголосити звільнення в'язням й прозріння сліпим, дати волю пригніченим, та проголосити час Милості Господньої».

Ісаїя 61:1–2

²⁰Згорнувши книгу, Він віддав її служці й сів. Очі всіх присутніх у синагозі були звернені на Нього. ²¹Тож Він почав говорити: «Сьогодні збулися ці слова зі Святого Писання, поки ви слухали Мене». ²²І всі добре говорили про Христа, і були вражені чудовими словами, що мовив Він. Вони казали: «Чи ж Він не син Йосипа?»

²³Ісус сказав їм: «Зрозуміло, ви повторите Мені відомий вислів: „Лікарю, зцілися сам”. Ми чули, що Ти робив у Капернаумі, зроби те саме тут, у Своему рідному місті». ²⁴І Він додав: «Правду кажу вам: пророка не приймають тільки в його рідному місті. ²⁵Правду кажу

¹ 4:12 Цитата приведена з книги Повт. Закону 6:16.

вам: багато вдів було в Ізраїлі в часи Іллі, коли небо зімкнулося на три роки й шість місяців, і великий голод напав на всю землю. ²⁶Та Бог не послав Іллю до жодної з них, окрім тієї, яка мешкала в Сарепті Сидонській.

²⁷Багато було прокажених в Ізраїлі в часи пророка Єлисея, та жоден з них не був очищений, крім Наамана сиріянина»¹.

²⁸І всі присутні в синагозі були розгнівані, почувши ті слова. ²⁹Вони підхопилися й вигнали Ісуса з міста, й відвели Його аж на край гори, на якій стояло їхнє місто, щоби скинути зі скелі. ³⁰Але Він пройшов крізь натовп і подався геть.

Зцілення біснуватого в Капернаумі (Мр. 1:21–28)

³¹Ісус прийшов до Галилейського міста Капернаума, і наступної суботи навчав людей, котрі зібралися там. ³²Вони були вражені тією наукою, бо за словом Його відчувалася влада. ³³Був у синагозі чоловік, одержимий злим духом. Раптом він несамовито закричав: ³⁴«Що Тобі треба від нас, Ісусе з Назарета? Ти прийшов, щоб знищити нас? Я знаю, хто Ти! Ти — Божий Святий!»

³⁵Ісус суворо наказав йому: «Вгамуйся й вийди з нього!»

Тут нечистий кинув чоловіка перед людьми на землю й, не заподіявши ніякої шкоди, вийшов з нього. ³⁶Подив охопив усіх присутніх, і вони заговорили поміж собою: «Що ж це за вчення таке? Владно наказує Він нечистим, і ті виходять з людини». ³⁷Чутка про Нього розійшлися по всіх околицях.

Зцілення Петрової тещі (Мт. 8:14–17; Мр. 1:29–34)

³⁸Ісус залишив синагогу й попрямував до Симона, якого ще звали Петром. Симонова теща страждала від тяжкої лихоманки, й Ісуса попросили допомогти їй. ³⁹Ставши над жінкою, Він наказав лихоманці залишити її, й хвороба вийшла геть. Та підвелася й почала прислужувати їм.

⁴⁰Після заходу сонця до Нього приве-

ли багатьох хворих на різні недуги. Накладаючи руки на кожного по черзі, Ісус зцілював усіх. ⁴¹І біси також виходили з багатьох людей, вигукуючи: «Ти — Син Божий!» Але Ісус суворо забороняв їм говорити, бо вони знали, що Він — Христос.

Ісус вирушає в інші міста (Мр. 1:35–39)

⁴²Як настав день, Ісус залишив оселю й пішов у безлюдне місце, але люди шукали й знайшли Його, бо хотіли перешкодити Йому покинути їх. ⁴³Та Він сказав їм: «Я мушу повідомити Добру Звістку про Царство Боже також іншим містам, бо саме для цього Мене й було послано». ⁴⁴І Він далі проповідував по синагогах Юдеї.

Перші учні Ісуса (Мт. 4:18–22; Мр. 1:16–20)

5^{1–2}Сталося так, що коли Ісус стояв біля Генісаретського озера², навколо Нього зібралися люди й слухали Слово Боже. Ісус побачив два човни на березі озера. З них якраз зійшли рибалки й мили свої сіті. ³Ісус увійшов до одного з човнів, який належав Симонові, й попросив господаря трохи відплисти від берега. А сам сів і почав з човна навчати натовп, який стояв біля води.

⁴Скінчивши говорити, Ісус сказав Симонові: «Відпливи на глибину, закинь сіті, та зловиш багато риби». ⁵Симон відповів: «Учителю, ми тяжко трудилися цілу ніч і нічого не зловили, але якщо Ти так кажеш, я закину сіті».

⁶Зробивши так, вони зловили дуже багато риби, аж сіті почали рватися. ⁷То гукнули вони товаришів на іншому човні, щоб ті допомогли їм. Ті підпливли, й обидва човни так наповнилися рибою, що мало не почали тонути. ⁸Побачивши це, Симон-Петро припав до Ісусових колін і вигукнув: «Залиши мене, Господи, бо я чоловік грішний!» ⁹Петро казав так, бо, як і всі інші, хто були з ним, він був приголомшений такою рибальською здобиччю. ¹⁰Так

² 5:1–2 Генісаретське озеро Інша назва Галилейського озера.

¹ 4:27 Наамана сиріянина Див.: 2 Цар. 5:1–14.

само вражені були й Симонові товариші Яків та Іоан, Зеведеєві сини. То Ісус сказав Симонові: «Не бійся. Відтепер ти ловитимеш душі людські!»

¹¹Вони повитягали човни на берег, все полишили й пішли за Ісусом.

Очищення прокаженого (Мт. 8:1–4; Мр. 1:40–45)

¹²Якось перебував Ісус в місті, де мешкав один чоловік, вкритий проказою. Коли він побачив Ісуса, то, впавши долілиць перед Ним, благав: «Господи, якщо на те воля Твоя, Ти можеш зцілити мене».

¹³Ісус простягнув руку, торкнувся прокаженого і сказав: «Моя воля! Зцілися!» Тієї ж миті проказа зійшла з нього і він став чистим. ¹⁴Тоді Ісус наказав чоловікові: «Дивися ж, нікому не кажи про це. Краще піди й покажися священику¹, та принеси пожертву за своє очищення, як наказував Мойсей. Це й буде свідченням твого одужання».

¹⁵Але чутки про Нього поширювалися все більше. Цілі натовпи звідусіль сходилися, щоб послухати Його та зцілитися від хвороб своїх. ¹⁶Однак Він часто усамітнювався в безлюдних місцях й молився.

Зцілення немічного (Мт. 9:1–8; Мр. 2:1–12)

¹⁷Сталося так, що одного разу, коли Ісус проповідував людям слово Своє, перед Ним також сиділи фарисеї й вчителі Закону, які походилися до Нього з різних міст Галилеї та Юдеї, а також із Єрусалиму. І сила Господня була з Ісусом, тож міг Він зцілювати людей.

¹⁸Кілька чоловіків принесли до Ісуса паралізованого, який лежав у ліжку й намагалися пронести його і покласти перед Ним. ¹⁹Але пробитися крізь натовп вони не змогли, тож, розібравши дах будинку, де був Ісус, спустили хворого на його ліжку посеред натовпу перед Ним. ²⁰Побачивши, як сильно вони вірують, Ісус мовив до хворого: «Друже, гріхи твої прощені!»

²¹На те фарисеї та книжники поду-

¹ 5:14 покажи священику За Законом Мойсея тільки священик вирішував, зцілилася людина від хвороби чи ні.

мали: «Хто Він такий, що так зневажає Всевишнього? Ніхто не може прощати гріхи, крім Самого Бога!»

²²Та Ісусові були відомі їхні думки, тож Він їм відповів: «Чому ви так думаєте? ²³Що легше сказати: „Твої гріхи прощені“ чи „Вставай і ходи?“ ²⁴Але Я доведу, що Син Людський має владу на землі прощати гріхи». І мовив Він до паралізованого: «Кажу тобі, вставай, бери постіль свою і йди додому!»

²⁵Тієї ж миті паралізований встав перед ними, забрав свої ноші і подався додому, прославляючи Бога. ²⁶Всі були вражені й хвалили Бога. Благоговіння охопило їх, й вони казали: «Сьогодні ми бачили неймовірні речі!»

Покликання Левія (Матвія) (Мт. 9:9–13; Мр. 2:13–17)

²⁷Ісус пішов звідити й згодом побачив чоловіка на ім'я Левій, який сидів у будці, збираючи податки. Ісус сказав йому: «Слідуй за Мною!» ²⁸Тож Левій полишив усе і вирушив за Ним.

²⁹У себе вдома Левій влаштував великий обід на честь Ісуса. Разом з ними за столом сиділо чимало збирачів податків та інших людей. ³⁰А фарисеї та книжники докоряли Ісусовим учням: «Чому ви їсте й п'єте за одним столом зі збирачами податків та грішниками?» ³¹На це їм Ісус відповів: «Не здоровим потрібен лікар, а хворим. ³²Я прийшов, щоб покликати не праведників, а грішників до покаяння».

Ісус відповідає фарисеям про піст

(Мт. 9:14–17; Мр. 2:18–22)

³³Вони сказали Ісусові: «Іоанові послідовники й прибічники фарисеїв часто постяться й моляться, а Твої учні їдять і п'ють». ³⁴Ісус сказав їм: «Чи змусите ви поститися друзів нареченого на весіллі, поки молодий ще з ними? ³⁵Та прийде час, коли молодого заберуть від них, тоді вони й почнуть поститися».

³⁶Тоді ж Ісус розповів їм притчу: «Ніхто не відриває латку від нового одягу, щоби пришити на старий. Якщо так зробити, то й нову одяжку порвеш,

і до старої не припасується латка від нової.³⁷ Ніхто не наливає молоде вино в старі міхи. Якщо так зробити, нове вино розірве міхи й розллється, а міхи зіпсуються.³⁸ Молоде вино треба наливати в нові міхи.³⁹ Ніхто не схоче після старого вина пити молоде, бо скаже: „Старе вино краще”».

Син Людський — Господь суботи

(Мт. 12:1–8; Мр. 2:23–28)

6 ¹Якось у суботу Ісус проходив пшеничним полем, а учні по дорозі почали зривати колоски, та, розлущуючи їх між пальцями, їли зерно.² Дехто з фарисеїв запитав: «Поглянь, чому вони збирають зерно? Хіба Закон Мойсеїв не забороняє робити це в суботу?»³ У відповідь Ісус сказав їм: «Хіба не читали ви, що зробив Давид, коли він і його супутники зголодніли?»⁴ Він зайшов до Божого дому і з'їв священні хліби, що були наготовані Богові, ще й дав тим, хто був з ним, хоч ті підношення, за Законом Мойсея, ніхто не міг їсти, крім священників». ⁵Й Ісус додав: «Син Людський — Господь і над суботою».

Зцілення сухорукого в суботу

(Мт. 12:9–14; Мр. 3:1–6)

⁶Якось іншої суботи Ісус прийшов до синагоги й навчав там. Серед присутніх був чоловік із усохлою рукою.⁷ Книжники й фарисеї уважно пильнували за Ісусом, аби мати підставу звинуватити Його в тому, що Він зціляє того чоловіка в суботу.

⁸Ісусові були відомі їхні думки, але Він сказав сухорукому: «Підведися й стань перед усіма!» І чоловік підвівся й став там.⁹ Тоді Ісус сказав книжникам і фарисеям: «Я вас питаю: чи годиться робити в суботу добро, а чи зло? Рятувати життя, чи вбивати?»¹⁰ Ісус обвів їх поглядом і сказав сухорукому: «Простягни руку свою!» Той простягнув руку, й вона зцілилася.¹¹ Фарисеї та книжники були розлучені й почали міркувати поміж собою, що б таке заподіяти Ісусові.

Ісус обирає апостолів (Мт. 10:1–4; Мр. 3:13–19)

¹²Кількома днями пізніше, Ісус подався на гору помолитися. Цілу ніч Він провів у молитвах до Бога.¹³ Коли настав день, Він покликав Своїх учнів і обрав з-поміж них дванадцятьох і назвав апостолами Своїми.^{14–16} Це були

Симон, (якому Ісус дав ім'я Петро),
його брат Андрій,
Яків та Іоан,
Пилип,
Варфоломій,
Матвій,
Хома,
Яків, син Алфія,
Симон, якого також називали Зилот,
Юда (син Якова),
та Юда Іскаріот, котрий пізніше
зрадив Ісуса.

Ісус зціляє і навчає людей (Мт. 4:23–25; 5:1–12)

¹⁷Ісус разом із апостолами зійшов з гори й зупинився в долині, де стояв великий наговп Його учнів і дуже багато людей з усієї Юдеї, з Єрусалиму, з узбережжя поблизу Тира і Сидона.¹⁸ Вони зійшлися, щоб послухати Його, а також щоб зцілитися від хвороб. І ті, хто страждав від нечистих духів, були зцілені.¹⁹ І всі в наговпі намагалися торкнутися Ісуса, бо з Нього йшла сила, яка зціляла всіх їх.

²⁰Поглянувши на своїх послідовників, Ісус сказав:

«Благословенні ви, бідні,

бо Царство Боже належить вам.

²¹ Благословенні ви, хто зараз голодні, бо будете насичені.

Благословенні ви, хто зараз плаче,

бо ви будете радіти і сміятися.

²²Благословенні ви, коли вас ненавидять, ображають і відлучають, й визнають ваше ім'я злим за вашу вірність Синови Людському.²³ Радійте того дня, веселіться, бо на вас чекає велика нагорода на небесах! Бо від предків цих людей так само діставалося й пророкам.

²⁴ Та горе вам, багатим,

бо свою втіху ви вже отримали.

²⁵ Горе вам, ситим тепер,

бо вам доведеться спізнати голод.

Горе вам, хто тепер радіє і сміється, бо бідування і сльози чекають на вас.

²⁶Горе вам, про кого всі добре говорять, так їхні предки вихваляли лжепророків».

Любіть ворогів ваших (Мт. 5:38–48; 7:12)

²⁷«До вас Я звертаюся, до тих, хто слухає Мене: „Любіть ворогів своїх. Даруйте добро тим, хто ненавидить вас.

²⁸Благословляйте тих, хто проклинає вас. Моліться за тих, хто кривду вам чинить. ²⁹Якщо хтось вдарить вас по одній щоці, підставте йому і другу. Якщо хтось знімає з вас плащ, хай візьме й сорочку. ³⁰Коли хтось у вас просить, то дайте йому, а якщо хтось візьме те, що належить вам, не вимагайте повернути.

³¹Поводьтеся з іншими так, як ви б хотіли, щоб інші поводитися з вами. ³²Бо якщо ви любите лише тих, хто любить вас, то чи заслуговуєте ви на якусь особливу подяку? Адже навіть грішники люблять тих, хто любить їх самих. ³³І якщо ви чините добро тільки тим, хто добрий до вас, то чи заслуговуєте ви на якусь особливу подяку? Навіть грішники так роблять. ³⁴І якщо ви даєте в борг тим, від кого сподіваєтесь одержати, то чи заслуговуєте ви на якусь особливу подяку? Навіть грішники дають у борг іншим грішникам, щоб їм згодом повернули те ж саме. ³⁵Ні, любіть своїх ворогів і робіть добро їм, і в борг давайте, не розраховуючи на повернення. Отоді ви матимете велику винагороду і будете дітьми Всевишнього. Він милостивий до невдячних і злих людей. ³⁶Будьте ж і ви милосердні, як Отець ваш милосердний».

Притча про сліпого поводиря (Мт. 7:1–5)

³⁷«Не судіть інших, бо судитиме вас Бог так, як ви судите інших. Не звинувачуйте, то й вас не звинуватять. Прощайте іншим, то й вам проститься. ³⁸Давайте, то й вам воздасться мірою доброю, такою, що й не втримаєте ви усього. Бог

буде з вами щедрим, якщо ви будете щедрими до інших».

³⁹Ісус також розповів їм таку притчу: «Чи може сліпий бути поводитирем для іншого сліпого? Чи не впадуть обидва в яму? ⁴⁰Учень — не важливіший за вчителя свого, але кожен, хто удосконалився, буде як вчитель його.

⁴¹Чому ви бачите порошок в оці брата свого, але не помічаєте колоду у власному оці? ⁴²Як же ви можете звертатися до брата з такими словами: „Дозволь вийняти порошок з ока твого” — коли маєте колоду у власному оці? Лицеміри, спочатку витягніть колоду з власного ока, а тоді й побачите, як ліпше вийняти порошок з братового ока».

Пізнається дерево за плодами його

(Мт. 7:17–20; 12:34–35)

⁴³«Не буває доброго дерева, що приносило б погані плоди, як не буває й поганого дерева, що приносило б добрі плоди. ⁴⁴Дерева розрізняють за плодами їхніми: бо не ростуть фіги в будяках, а виноград на терновому кущі. ⁴⁵Добра людина винесе добро зі скарбниць свого серця, а людина зла винесе зло з глибин свого серця. Бо з уст людських злітає те, чим переповнене серце».

Не будуйте на піску (Мт. 7:24–27)

⁴⁶«Чому ви звертаєтесь до Мене: „Господи, Ти — Господь наш” — але не робите того, про що Я кажу? ⁴⁷На кого схожа людина, яка приходить до Мене, слухає слова Мої й виконує їх? ⁴⁸Вона схожа на чоловіка, який, зводячи будинок, вирив глибоко і заклав міцний фундамент на камені. І коли настала повінь, і води ринули на будівлю, то вони не змогли зрушити той дім, бо збудовано його як слід.

⁴⁹Проте кожен, хто слухає слова Мої, але не виконує їх, схожий на чоловіка, який звів будинок свій без фундаменту. Коли настала повінь й води хлинули на той дім, він миттю повалився і був геть зруйнований».

Зцілення слуги (Мт. 8:5–13; Ін. 4:43–54)

7 Коли Ісус закінчив навчати людей, Він пішов до Капернаума. ²У тому місті знаходився римський сотник, у якого так тяжко захворів слуга, котрий вже був при смерті. Сотникові той слуга був дуже дорогий. ³Почувши про Ісуса, він послав до Нього кількох юдейських старійшин, аби ті попросили Ісуса прийти й врятувати життя слуги. ^{4–5}Прийшовши, старійшини почали благати Ісуса: «Він заслуговує, щоб Ти зробив це для нього, бо він любить народ наші, навіть, збудував для нас синагогу».

⁶Тож Ісус пішов з ними. Та коли Він уже підходив до дому сотника, той послав своїх друзів назустріч, щоб ті передали Ісусові його слова: «Господи! Не завдавай Собі клопоту заради мене, бо я недостойний, щоб Ти заходив до моєї оселі. ⁷Через це я й не наважився сам прийти до Тебе, але лише накажи, й слуга мій одужає. ⁸Я знаю це, бо я сам людина підвладна, та маю солдатів, підвладних мені. Коли я кажу одному з них: „Йди геть!“ — то він іде. Кажу іншому: „Йди сюди!“ — і він приходить. Скажу слугі своєму: „Зроби це!“ — і він виконує».

⁹Почувши ці слова, Ісус був дуже вражений. Він повернувся до натовпу, який слідував за Ним, й сказав: «Кажу Я вам, такої великої віри Я не зустрічав навіть у людей Ізраїлю». ¹⁰І коли ті, кого було послано, повернулися до оселі сотника, то побачили, що слуга цілком одужав.

Ісус повертає мертвого до життя

¹¹Невдовзі по тому Ісус прийшов до міста Наїна. З Ним мандрували Його учні й великий натовп. ¹²Коли Він підійшов до міських воріт, звідти виносили мертвого. То був єдиний син у матері, ще й вдови. Чимало мешканців міста йшло за нею.

¹³І побачивши її, Господь наповнився співчуттям до неї і сказав: «Не плач».

¹⁴Він підійшов і торкнувся до нош. Люди, які несли їх, зупинилися. Тоді Ісус ска-

зав: «Юначе, кажу тобі: „Встань!“ » ¹⁵І мертвий підвівся й заговорив. Так Ісус повернув матері сина.

¹⁶Усіх присутніх охопив страх, але вони славили Бога зі словами: «Великий пророк з'явився поміж нас!» І ще: «Бог прийшов допомогти своєму народові!» ¹⁷Ця звістка про Ісуса поширилася по всій Юдеї та навколишніх краях.

Посланці від Іоана Хрестителя (Мт. 11:2–19)

^{18–19}Учні Іоана прийшли до нього й розповіли йому про всі ці події. Тоді Іоан покликав двох із них і послав їх до Господа запитати: «Ти і є Той, Хто мав прийти, чи ми мусимо чекати на іншого?» ²⁰І прийшовши до Ісуса, вони сказали: «Іоан Хреститель послав нас запитати Тебе: „Ти і є Той, Хто мав прийти, чи ми мусимо чекати на когось іншого?“ »

²¹У той час Ісус зцілював багатьох людей від хвороб і мук, вигнавши нечистих духів з одержимих, а багатьом сліпим повернув зір. ²²То ж Він відповів Іоановим посланцям: «Ідьте і перекажіть Іоанові все те, що ви почули й побачили: сліпі прозрівають, каліки починають ходити, прокажені зціляються, до глухих повертається слух, мертві воскресають, а вбогим проповідується Добра Звістка. ²³Блаженний той, хто може щиро прийняти Мене».

Ісусове свідчення про Іоана

²⁴Коли Іоанові посланці пішли, Ісус почав говорити присутнім про Іоана: «На що ви ходили дивитися в пустелі? На очерет, що вітер гойдає? ²⁵Насправді, кого ви очікували побачити? Чоловіка у вишуканому вбранні? Звичайно ж ні! Ті, хто носять пишні шати і живуть у розкоші, знаходяться у царських палацах. ²⁶Ну, то ж кого ви хотіли побачити? Пророка? Істинно кажу вам: Іоан — значно більше, ніж пророк! ²⁷Це саме про Нього сказано у Святому Писанні: „Послухай!»

1 7:24 На очерет... гойдає Або «На когось слабкого, як очеретина, яку гойдає вітер».

Я виряджаю посланця Мого
поперед Тебе.

Він приготує Тобі дорогу».

Малахія 3:1

²⁸Істинно кажу вам: серед усіх людей, народжених на світі, не було ще ніколи більшого за Іоана; але найменший у Царстві Божому — все ж більший за нього».

²⁹І всі, хто чув це, навіть збирачі податків, визнали Божу праведність, бо хрестилися вони Іоановим хрещенням. ³⁰Але фарисеї та книжники, що відмовились бути хрещені Іоаном, зневажили Божу волю про себе.

³¹«З ким можна порівняти це покоління людей? На кого вони подібні?

³²Вони, немов діти, які сидять на базарі й гукають один до одного:

„Ми грали для вас на сопілці,
але ж ви не танцювали.

Ми співали вам жалісних пісень,
та ви не ридали».

³³Бо коли прийшов Іоан Хреститель, який не їв хліба й не пив вина, ви казали: „Він одержимий нечистим”. ³⁴Коли ж прийшов Син Людський, Який їсть, як інші, і п’є вино, ви кажете: „Погляньте на Нього! Він ненажера та п’яниця! Він друг збирачів податків та грішників!» ³⁵Та мудрість виявляється у вчинках»¹.

Намащення Ісуса запашною олією

³⁶Один із фарисеїв запросив Ісуса пообідати з ним. Ісус прийшов до фарисеєвої оселі й зайняв місце за столом.

³⁷Була в тому місті одна жінка, про яку усі знали, що вона грішниця. Почувши, що Ісус обідає в домі фарисея, вона принесла алебастровий глечик з пахощами. ³⁸Жінка стала за Ісусом, припала до Його ніг; вона плакала, омивала Його ноги сльозами й витирала їх волоссям своїм. Жінка цілувала Його ноги й намащувала їх пахощами. ³⁹Усе те бачив фарисей, який запросив Ісуса на обід. Він подумав: «Якби це був пророк², Він

би знав, що це за жінка торкається Його. Йому було б відомо, що це грішниця».

⁴⁰У відповідь на його думки Ісус сказав: «Симоне, мушу тобі дещо сказати». Симон промовив: «Говори, Вчителю».

⁴¹І сказав Ісус: «Двоє чоловіків заборгували ґендляреві. Один із них був винен п’ятсот динарів, а другий — п’ятдесят. ⁴²Оскільки сплатити вони не могли, ґендляр шляхетно подарував їм їхні борги. Так хто з тих двох дужче любитиме його?» ⁴³Симон відповів: «Я вважаю, той, кому було подаровано більший борг». Ісус сказав йому: «Ти маєш рацію».

⁴⁴І, повернувшись до жінки, Ісус додав: «Чи бачиш ти цю жінку? Я прийшов до твого дому, та ти не запропонував Мені води, щоб омити ноги, а вона омила їх своїми сльозами й витерла своїм волоссям. ⁴⁵Ти не поцілував Мене, вітаючи, а вона не перестає цілувати Мої ноги, відколи Я ввійшов. ⁴⁶Ти не помазав голову Мою оливою, а вона змащує ноги Мої парфумами. ⁴⁷Ось чому Я кажу тобі, що її численні гріхи прощені. Це засвідчено її великою любов’ю. А той, кому прощено мало, і любить мало».

⁴⁸А жінці Ісус сказав: «Гріхи твої прощені». ⁴⁹Тут усі, хто обідав з ними разом, почали питати один одного: «Хто Він такий, що береться гріхи прощати?» ⁵⁰А Він додав, звертаючись до жінки: «Твоя віра спасла тебе. Іди з миром».

Супутники Ісуса

8 ¹Після того Ісус ходив по містах і селах, проповідуючи й розповідаючи людям Благість про Царство Боже. І дванадцяттеро апостолів були з Ним. ²⁻³Разом з ними подорожувало й кілька жінок, котрих Ісус зцілив від хвороб або з яких Він вигнав злих духів: Марія з міста Маґдали, з якої Ісус вигнав сімох бісів; Іоанна, дружина Хуза, який був Іродовим домоправителем; Сузанна й багато інших. Вони власним коштом підтримували Ісуса та Його учнів.

¹ 7:35 виявляється у вчинках Буквально «виправдовується своїми діями».

² 7:39 пророк За Писанням, пророк знав те, що було приховано від інших людей.

Притча про сіяча (Мт. 13:1–17; Мр. 4:1–12)

⁴Коли походилося до Ісуса люди з кожного міста, то зібрався великий натовп, Ісус розповів їм притчу: ⁵«Вийшов селянин і заходився сіяти. І коли він кинув на ріллю зерно, то деяке впало край дороги і було витоптано, ще й птахи налетіли і склювали його. ⁶Інші зерна впали на кам'янистий ґрунт, і коли вони проросли, то одразу ж паростки засохли через брак вологи. ⁷Інші зерна впали серед теренів, що вигналися й задушили паростки. ⁸А решта зерна впала на добру землю й проросла, і зерно вродило в сотні разів більше від посіяного».

Розповівши цю притчу, Ісус завершив: «Той, хто має вуха, нехай почує!»

⁹Учні запитали Ісуса, що означає ця притча. ¹⁰Тоді Він відповів: «Тільки вам дано знати таємниці Царства Божого, а для всіх інших вони скриваються в притчах, щоб

дивились вони, але не бачили,
чули, але не розуміли». *Ісая 6:9*

Пояснення притчі про сіяча

(Мт. 13:18–23; Мр. 4:13–20)

¹¹«Ось вам пояснення притчі: зерно — то Слово Боже. ¹²Зерно, що впало при дорозі — це ті, хто чує Слово, але з'являється диявол і віднімає Слово з їхніх сердець, щоб не мали віри. І не буде вже їм спасіння. ¹³Інші люди, як зерна, що впали у кам'янистий ґрунт: коли вони чують Слово, то одразу й з радістю сприймають його, але не мають міцного коріння. Вони вірять якийсь час, але настає час випробувань, і вони відвертаються від Господа. ¹⁴Зерно, що впало серед теренів — це ті, хто чують Слово, але щоденні турботи, спокуса багатства, та інші радощі життя душать Слово, і воно не дає плодів¹. ¹⁵А зерно, що впало на добру землю — це люди з добрими й чесними серцями, які чують Слово й підкоряються йому. Тож наполегливістю своєю вони приносять щедрий врожай».

¹ **8:14 плодів** Тут мається на увазі, що «люди не слідує волі Господній».

Не приховуйте світла (Мр. 4:21–25)

¹⁶«Ніхто не ставить запалений світильник під перевернуту посудину або під ліжко. Навпаки, його ставлять на підставку, щоб кожен, хто зайде в приміщення, бачив світло. ¹⁷Адже немає нічого прихованого, що не відкрилося б, і немає нічого таємного, щоб не вийшло на чисту воду.

¹⁸Будьте уважні й обмірковуйте те, що ви чуєте. Бо хто має розуміння, тому додасться ще більше, а хто не має, в того відніметься і той дріб'язок, який, як йому здається, йому належить».

Хто є Ісусовою родиною (Мт. 12:46–50; Мр. 3:31–35)

¹⁹Прийшли до Ісуса Його мати й брати, але не могли наблизитися до Нього через те, що Його оточував натовп. ²⁰Ісусові сказали: «Поглянь! Он мати й брати Твої чекають зовні і бажають бачити Тебе».

²¹У відповідь Ісус сказав: «Моя мати і брати — це ті, хто слухає Слово Боже й виконує його».

Ісус вгамовує бурю (Мт. 8:23–27; Мр. 4:35–41)

²²Одного дня було так, що Ісус сів у човен разом зі Своїми учнями й мовив до них: «Нумо, перепливемо на інший берег озера!» І вони вирушили. ²³Поки вони пливли, Ісус заснув, а на озеро налетів штормовий вітер. Човен почав наповнюватися водою. ²⁴Учні розбудили Ісуса зі словами: «Господи, Господи, ми гинемо!» Ісус прокинувся і наказав вітру й хвилям вгамуватися. Вітер вщух, і на озері запала тиша.

²⁵А Ісус звернувся до Своїх учнів: «Де ваша віра?» Та вони були налякані й збентежені, й питали один одного: «Хто ж це Такий, що навіть вітер й води підкоряються Йому?»

Зцілення біснуватого (Мт. 8:28–34; Мр. 5:1–20)

²⁶І припливли вони до землі Герасинської², що на протилежному березі

² **8:26 до землі Герасинської** У деяких древньогрецьких рукописах — «до землі Герасинської» або «Гадаринської». Ця земля знаходилася на південному сході від Галілеї.

озера від Галилеї.²⁷ Тільки-но Ісус зішшов з човна, як один чоловік з того міста зустрів Його. Він був одержимий нечистим духом. Тривалий час він не носив одягу й не жив у будинку, а жив серед гробниць.

²⁸Побачивши Ісуса, одержимий упав долілиць перед Ним, а потім голосно закричав: «Що Тобі треба від мене, Ісусе, Сину Господа Всевишнього? Благаю Тебе, не муч мене». ²⁹Ісус звелів нечистому духові вийти з того чоловіка. Нечистий часто хапав його, та коли це траплялося, то доводилося заковувати його в кайдани та ланцюги й тримати під вартою. Та щоразу він рвав ланцюги й трошив кайдани і, гнаний бісом, тікав у безлюдні місця.

³⁰Тож Ісус запитав його: «Як тебе звати?» І той відповів: «Леґіон»¹ — бо багато бісів вселилося в того чоловіка. ³¹Вони благали Ісуса не виганяти їх у безодню². ³²Неподалік на узвишші паслося велике стадо свиней. Тож біси благали Ісуса дозволити їм переселитися у свиней, й Ісус їм дозволив.

³³Тож нечисті духи залишили чоловіка і вселилися в свиней. Тоді стадо кинулося з крутого берега в озеро й потонуло.

³⁴Коли свинопаси, які доглядали за стадом, побачили, що сталося, то побігли геть і розповіли про все по місту й околицях. ³⁵І люди сходилися, щоб подивитися, що сталося. Вони прийшли до Ісуса й, побачивши того біснуватого біля Його ніг одягненим і при здоровому глузді, дуже злякалися. ³⁶Свідки розповіли їм, як одержимий бісом був зіплений. ³⁷То всі люди землі Герасинської попросили Ісуса залишити їх, бо великий страх охопив їх.

Тоді Він увійшов у човен, щоб повернутися до Галилеї,³⁸ а чоловік, з якого вийшли нечисті духи, благав Ісуса узяти його з Собою. Та Ісус відіслав його зі словами: ³⁹«Повертайся додому й роз-

кажи всім, що Бог зробив для тебе». І чоловік пішов, по цілому місту розповідаючи про те, що Ісус зробив для нього.

Воскресіння дочки Яіра та зцілення хворої на кровотечу (Мт. 9:18–26; Мр. 5:21–43)

⁴⁰Коли Ісус повернувся до Галилеї, великий натовп вітав Його. ^{41–42}Саме тоді прийшов голова синагоги на ймення Яір. Він упав до Ісусових ніг і благав піти до нього додому, оскільки там помирала його єдина дочка, якій було дванадцять років. І коли Ісус йшов з Яіром, величезний натовп з усіх сторін щільно оточував Його.

⁴³У натовпі була жінка, яка вже дванадцять років страждала від кровотечі. Вона витратила все, що мала, на лікарів,³ та ніхто з них не зміг допомогти їй. ⁴⁴Жінка підійшла ззаду до Ісуса й торкнулася краю Його плаща. Тієї ж миті кровотеча припинилася.

⁴⁵Ісус запитав: «Хто це торкнувся Мене?» Оскільки всі відмовлялися, Петро відповів: «Господи, натовп зусібіч напире на Тебе і тисне». ⁴⁶Та Ісус сказав: «Хтось торкнувся Мене, бо Я відчув, як сила вийшла з Мене». ⁴⁷Коли жінка зрозуміла, що їй не вдасться залишитися непоміченою, затремтіла і впала долілиць перед Ісусом. Перед усіма присутніми вона сказала, чому торкнулася Його і як миттю одужала. ⁴⁸Ісус сказав їй: «Дочко, віра твоя зцілила тебе! Йди з миром».

⁴⁹Поки Ісус ще говорив, чоловіки прийшли з дому Яіра й сказали йому: «Твоя дочка померла. Навіщо турбувати Учителя?» ⁵⁰Та Ісус почув ці слова й мовив до Яіра: «Не бійся. Лиш вір, і вона одужає».

⁵¹Прийшовши до дому, Ісус нікому не дозволив заходити з Ним, крім Петра, Іоана, Якова та батьків дитини. ⁵²Усі присутні плакали й сумували за дівчинкою. Ісус мовив: «Не плачте! Вона не померла, а просто спить».⁵³ Та люди по-

¹ **8:30 Леґіон** Частина в Римській армії, що налічувала 6000 воїнів.

² **8:31 безодня** Щось подібне до глибокої ями, де знаходилися нечисті духи.

³ **8:43 Вона витратила... на лікарів** У деяких древньогрецьких рукописах цього вірша немає.

чали насміхатися з Нього, знаючи, що вона таки померла.

⁵⁴Тоді Ісус узяв її за руку й мовив: «Дівчинко, вставай!» ⁵⁵Дух її повернувся в тіло, і вона тут же підвелася. Ісус звелів нагодувати дівча. ⁵⁶Батьки дівчинки були приголомшені тим великим дивом, але Ісус наказав їм, щоб нікому не розповідали про те, що сталося.

Ісус виряджає Своїх апостолів

(Мт. 10:5–15; Мр. 6:7–13)

9 Ісус покликав дванадцять апостолів, і наділив їх владою виганяти нечистих духів та зціляти хворих. ²Він почав надсилати їх, щоб проповідували вони про Царство Боже та зцілювали хворих. ³І сказав їм: «Нічого не беріть із собою в дорогу: ні палиці, ні торби, ні хліба, ні грошей, ані запасної одежини. ⁴Як зайдете до чиеїсь оселі, то вже і лишайтесь там, доки не покинете те місто. ⁵Там, де люди будуть негостинні до вас, то залишіть те місто й обтрусіть порох з ніг ваших¹, як попередження проти тих людей».

⁶Тож апостоли вирушили й пішли по всіх поселеннях, проповідуючи Добру Звістку й усюди зціляючи людей.

Ірод хоче бачити Ісуса (Мт. 14:1–12; Мр. 6:14–29)

⁷Цар Ірод, почувши про все, що діється, збентежився, бо дехто казав, що це Іоан повстав із мертвих. ⁸Інші стверджували: «То Ілля». А ще інші міркували: «То пророк, такий, які були в давні часи». ⁹Та Ірод сказав: «Я відтяв голову Іоанові. То хто ж це Такий, про Кого я стільки всякого чую?» Він увесь час прагнув побачити Ісуса.

Ісус нагодував п'ять тисяч чоловік

(Мт. 14:13–21; Мр. 6:30–44; Ін. 6:1–14)

¹⁰Коли апостоли повернулися, вони розповіли Ісусові про все, що зробили. Узявши їх із Собою, Ісус потай вирушив до міста Вefсаїди. ¹¹Та люди довідалися

¹ 9:5 **обтрусіть порох з ніг ваших** Попередження. Це означало, що апостоли більш не бажали говорити з тими людьми.

про це й подалися за Ним слідом. Приймаючи їх, Ісус розповідав їм про Царство Боже, а також зцілював хворих.

¹²Наближався вечір. Дванадцятьеро апостолів прийшли до Нього й сказали: «Це місце безлюдне, тож відпусти людей, аби могли вони піти по довколишніх селах і хуторах, щоб знайти їжу та нічний притулок». ¹³Та Ісус відповів апостолам: «Ви нагодуйте їх!» Вони кажуть: «У нас нічого немає, крім п'яти хлібин та двох рибин. Хіба Ти бажаєш, щоб ми пішли й придбали якоїсь їжі для цих людей? Але ж тут занадто багато народу!» ¹⁴(З ними йшло близько п'яти тисяч чоловіків). Однак Ісус сказав Своїм учням: «Розсадіть людей групами приблизно по п'ятдесят чоловік». ¹⁵Вони послухалися й усіх посадили на землю. ¹⁶Взявши п'ять хлібин й дві рибини, Ісус підвів очі до неба й возніс хвалу Богові за їжу. Потім Він розломив хліби і розділив рибу, й роздав Своїм учням, щоб вони нагодували народ. ¹⁷Всі люди поїли, і наїлися, потім ще зібрали дванадцять кошиків із залишками їжі.

Петро називає Ісуса Христом

(Мт. 16:13–19; Мр. 8:27–29)

¹⁸Якось, коли Ісус молився на самоті, прийшли до Нього Його учні. Ісус запитав їх: «Що кажуть люди — хто Я?» ¹⁹Вони відповіли: «Одні кажуть, що Ти — Іоан Хреститель, інші — Ілля, а дехто вважає Тебе одним із пророків минулого, який воскрес та повернувся у світ». ²⁰Тоді Ісус мовив учням Своїм: «А ви як думаєте, хто Я такий?» І відповів Йому Петро:

«Ти — Христос, Який прийшов від Бога».

Христос говорить про Свою смерть

(Мт. 16:21–28; Мр. 8:31–9:1)

^{21–22}Попередивши учнів, щоб нікому про те не говорили, Ісус сказав: «Син Людський мусить пройти через багато страждань. Його мають відцуурати-ся старійшини, головні священники та

книжники. Його мусять вбити, але на третій день Він воскресне».

²³І далі Він мовив до всіх Своїх учнів: «Якщо хтось бажає йти за Мною, той мусять зректися себе¹, узяти на себе свій щоденний хрест і рушати за Мною.

²⁴Той, хто прагне врятувати життя своє, загубить його, але ж хто віддасть життя за Мене, врятує його. ²⁵Яка користь людині від того, що вона здобуде весь світ, але знищить або занепасть душу свою?

²⁶Той, хто буде соромитися Мене й Мого вчення, то і Син Людський посоромиться його², коли явиться, у Своїй славі й славі Свого Батька та святих Ангелів. ²⁷Істинно кажу вам: дехто з присутніх тут не спізнають смерті, доки не побачать Царство Боже».

Ісус розмовляє з Мойсеєм та Іллею

(Мт. 17:1–8; Мр. 9:2–8)

²⁸Сталося так, що десь днів вісім після того, як Ісус промовив це, Він взяв з Собою Петра, Іоана та Якова й вирушив з ними на гору молитися. ²⁹І от коли Ісус молився, обличчя Його змінилося, а вбрання стало сліпучо білим. ³⁰Тоді раптом Мойсей та Ілля явилися їм і почали розмовляти з Ісусом. ³¹Вони явилися в сяйві слави й говорили з Ісусом про Його смерть в Єрусалимі, через яку Йому належало пройти.

³²Петро і ті, хто були з ним, заснули. Прокинувшись, вони побачили Ісуса в сяйві слави і двох чоловіків, які стояли поруч із Ним. ³³І якраз, коли ті двоє залишали Ісуса, Петро звернувся до Нього: «Господарю, як добре, що ми тут! Дозволь нам поставимо тут три намети: один для Тебе, один для Мойсея, і один для Іллі». (Він й сам не знав, що говорить).

³⁴Та поки Петро так промовляв, злинула хмара й огорнула їх усіх своєю тінню. Учні злякалися, опинившись у хмарі. ³⁵Звідти ж пролунав Голос: «Це

¹ 9:23 **зречтисся себе** Або «зречтисся себе та своїх бажань».

² 9:26 **Син Людський... його** Або «Я посоромлюся...».

Мій Син — Мій Обранець. Слухайтеся Його!»

³⁶Коли Голос замовк, там більше з ними нікого не було, крім Самого Ісуса. Учні Його мовчали, і нікому не розповіли тоді про те, що бачили.

Ісус зціляє хлопчика, одержимого нечистим духом

(Мт. 17:14–18; Мр. 9:14–27)

³⁷Наступного дня, коли Ісус, Петро, Яків та Іоан повернулися з гори, то побачили, що їх зустрічав великий наговп. ³⁸Зненацька, один чоловік з-поміж наговпу вигукнув: «Учителю, благаю Тебе, змилуйся над сином моїм, бо він же моя однісінька дитина! ³⁹Час від часу нечистий хапає його, і тоді хлопець кричить несамовито. Дух так колотить його, що аж піна на устах у дитини виступає; дух мучить його і майже ніколи не залишає. ⁴⁰Я благав учнів Твоїх вигнати нечистого, але вони не змогли».

⁴¹І мовив Ісус у відповідь: «О невірний і заблудлий роде! Скільки ж ще часу Мені бути з вами і вас терпіти? Приведи свого сина до Мене». ⁴²Коли хлопчик підходив, нечистий дух раптом кинув його на землю й шалено затряс. Та Ісус заговорив суворо до нечистого духа й заборонив це йому і, зціливши дитину, віддав батькові.

⁴³Усі присутні були враженні міццю Божою.

Ісус говорить про Свою смерть

(Мт. 17:22–23; Мр. 9:30–32)

Та поки люди дивувалися з усього, що Він діяв, Ісус звернувся до Своїх учнів: ⁴⁴«Добре затямте все, що Я зараз скажу вам: незабаром Сина Людського буде віддано до рук людей». ⁴⁵Однак учні Його не розуміли цих слів. Зміст був прихований від них, тож вони не могли збагнути цього, а перепитати Ісуса боялися.

Хто є найвеличнішим у Царстві Небеснім

(Мт. 18:1–5; Мр. 9:33–37)

⁴⁶Ісусові учнями зародилася сперечка про те, хто з них є найвеличнішим.

47–48 Ісусу були відомі їхні потаємні думки. Він узяв дитину, поставив її біля Себе і звернувся до учнів: «Хто приймає таку малу дитину в ім'я Мое, той приймає і Мене, а хто приймає Мене, той приймає й Того, Хто послав Мене. Отож справді, той серед вас стане найбільшим у Царстві Небеснім, хто буде найменшим».

Хто не проти нас, той з нами (Мр. 9:38–40)

49 А Іоан розповів: «Вчителю, ми бачили чоловіка, який виганяв нечистого іменем Твоїм. Ми намагалися зупинити його, оскільки він не є одним із нас».

50 Та Ісус відповів Іоанові: «Не зупиняйте його, бо той, хто не проти вас — той за вас».

Самаритяни не приймають Ісуса

51 Сталося так, що коли наблизився час Ісусові бути взятим на небо, Він твердо вирішив іти до Єрусалиму. 52 Перед Себе Ісус вислав посланців, які незбаром прибули до самарійського поселення, щоб все приготувати для Його приходу. 53 Та самаритяни не побажали прийняти Його через те, що Він ішов до Єрусалиму.

54 Коли Його учні Яків та Іоан побачили це, вони спитали: «Господи, хочеш, ми викличемо вогонь Небесний, щоб знищити їх, [як чинив Ілля?]»¹

55 Та Ісус озирнувся й присоромив їх. [Ісус сказав їм: «Чи ви не знаєте, якому духу належите? 56 Син Людський прийшов не на те, щоб губити душі людські, а щоб рятувати їх»]². І вони вирушили до іншого міста.

Хто може бути Ісусовим учнем (Мт. 8:19–22)

57 По дорозі хтось сказав Ісусу: «Я піду за Тобою, хоч куди б Ти йшов». 58 Ісус відповів: «Лисиці мають нори, птахи небесні — гнізда, але Син Людський не має місця, де Він зможе відпочити».

59 Ісус мовив до іншої людини: «Іди за

Мною!» Але той попросив: «Господи, дозволь мені спершу піти та поховати мого батька». 60 Однак Ісус відповів: «Нехай мертві самі ховають своїх померлих, а ти повинен нести звістку про Царство Боже».

61 Ще інший сказав: «Я піду за Тобою, Господи, але спершу дозволь мені попроситися зі своїми домашніми». 62 Та Ісус відповів: «Ті, хто, взявшись за плуг, дивляться назад, — не гідні Царства Божого».

Ісус посилає учнів Своїх на проповідь

10 1 Невдовзі Господь призначив сімдесят двох³ учнів і вирядив їх перед Собою — по два в кожне місто й поселення, куди Сам Він збирався незбаром прийти. 2 Ісус сказав їм: «Жнива великі, та мало робітників. Отже, моліться Господу, власникові врожаю, щоб послав робітників на Свої жнива. 3 Ідіть! І знайте, що Я посилаю вас, як отих ягнят до вовчої зграї. 4 Не беріть із собою ні гаманця, ні торби, ні сандалів. І не вітайте нікого по дорозі. 5 А ввійшовши до чийсь оселі, спершу мовте: „Мир дому цьому!“ 6 Якщо там миролюбива людина, то ваше благословення зостанеться з нею. Коли ж ні — воно до вас повернеться.

7 Залишайтеся в тому домі, їжте й пийте те, що запропонують господарі, бо робітник вартий того, що йому платять. Не переходьте із дому в дім.

8 Коли ввійдете до міста й вам виявлять гостинність, їжте те, що вам подадуть. 9 Зцілюйте хворих у тому місті й кажіть людям: „Царство Боже наближається⁴ до вас!“ 10 Якщо ж прийде до міста, де гостинності вам не виявлять, то вийдіть на вулиці й промовте: 11 „Навіть порох вашого міста ми обтрушуємо перед вами з ніг своїх. Та пам'ятайте: Царство Боже наближається до вас!“ 12 Кажу вам, що навіть людям Содом

¹ 9:54 як чинив Ілля? У деяких дrevньогрецьких рукописах цих слів немає.

² 9:56 Ісус... рятувати їх У деяких дrevньогрецьких рукописах цих слів немає.

³ 10:1 сімдесят двох У деяких грецьких списках сказано «сімдесятьох». Також див.: вірш 17.

⁴ 10:9 наближається Або «вже близько», чи «вже пришло».

легше поведеться в той день, ніж тому негостинному місту».

Ісус застерігає грішників і невірних (Мт. 11:20–24)

¹³«Горе тобі, Хоразине! Горе тобі, Вефсаїдо! Кажу так, бо якби ті численні дива, що сталися тут, трапилися у Тирі чи Сидоні, то їхні мешканці давно б вже розкаялися, одягли волосяниці й посипали голови попелом. ¹⁴І все ж Судного Дня Тиру й Сидону буде легше, ніж вам! ¹⁵А ти, Капернауме, чи будеш піднесений до небес? Ні, ти зійдеш у пекло!

¹⁶Хто слухає вас, учнів Моїх, той слухає Мене, а хто зрікається вас, той зрікається і Мене. Хто ж зрікається Мене, той зрікається й Того, Хто послав Мене».

Повернення Ісусових учнів

¹⁷Сімдесят два учнів з радістю повернулися до Ісуса й розповіли: «Господи, навіть нечисті духи підкорялися нам, коли ми наказували їм Твоїм ім'ям!» ¹⁸Ісус відповів їм: «Я бачив, як сатана падав з небес, мов блискавка! ¹⁹Але послухайте! Я дав вам владу, щоб ви могли наступати на змії та скорпіонів. Я дав вам владу над усією силою ворога нашого. ²⁰Та не треба радіти з того, що вам підкоряються духи. Радійте з того, що імена ваші написані на небесах».

Молитва Ісуса (Мт. 11:25–27; 13:16–17)

²¹Сповнений Духа Святого, Ісус відчув велику радість і промовив: «Славлю Тебе, Отче, Господи Неба й Землі, бо Ти приховав це від мудрих і розумних, а відкрив простим¹. Так, Отче, це сталося, бо дійсно, на це була воля Твоя. ²²Все, що Я знаю, було передано Мені Отцем Моїм. Хто є Сином — не знає ніхто, крім Отця, і хто є Отцем не відомо нікому, крім Сина. Тільки ти, хто були обрані Сином, визнають про Отця».

²³Повернувшись до учнів, Ісус сказав їм довірливо: «Благословенні очі, які бачать те, що бачите ви! ²⁴Бо, повірте, чимало пророків і царів хотіли б поба-

чити те, що ви бачите, але не бачили, хотіли б почути те, що ви чуєте, але не почули».

Історія про доброго самаритянина

²⁵Один законник підвівся і, випробовуючи Ісуса, запитав: «Вчителю, що мушу я зробити, аби здобути вічне життя?» ²⁶Ісус промовив: «А що написано в Законі? Яке твоє розуміння того, що ти там вчитав?» ²⁷Той відповів: «„Любіть Господа Бога свого всім серцем, усією душею, усією силою і розумом своїм“². А також: „Любіть ближнього свого, як себе самого“³».

²⁸Тоді Ісус сказав йому: «Ти відповів правильно. Виконуй це і тоді здобудеш вічне життя». ²⁹Але він, намагаючись виправдатись, запитав: «Але хто є моїм ближнім?» ³⁰Ісус відповів: «Ішов якось чоловік із Єрусалиму до Єрихона і потрапив до рук грабіжників. Ті роздягли його, побили та й подалися геть, залишивши його ледь живого. ³¹Випадково йшов священик по тій дорозі. Помітивши пограбованого, він перейшов на інший бік дороги, обійшовши його. ³²Тією ж дорогою йшов левит. Побачивши побитого, він також перейшов на інший бік. ³³Потім прийшов туди подорожній самаритянин. Коли він побачив нещасного, то сповнився співчуттям до нього.

³⁴Він підійшов, перев'язав рани, після того, як полив їх оливою та вином⁴. Тоді поклав стражденого на свого віслюка, відвіз до заїжджого двору і там подбав про нього. ³⁵Наступного дня самаритянин дав господарю заїзду два динари й сказав: „Подбай про цього чоловіка. Якщо витратиш більше, я віддам тобі різницю, коли повернуся”.

³⁶То хто ж із цих трьох був ближнім чоловікові, який постраждав від грабіжників?»

³⁷Законник відповів: «Той, хто зми-

² 10:27 Цитата приведена з книги Повт. Закону 6:5.

³ 10:27 Цитата приведена з книги Лев. 19:18.

⁴ 10:34 оливою та вином Їх використовували як ліки при пораненнях.

¹ 10:27 простим Або «простим, як малі діти».

лостився над ним». Тоді Ісус промовив: «Тож іди й роби так, як він».

Ісус у Марти й Марії

³⁸Мандруючи, Ісус і Його учні зайшли якось до одного селища. І їх гостинно привітала жінка, яку звали Марта. ³⁹Вона мала сестру Марію, яка сіла біля Господніх ніг і слухала те, що Він говорив. ⁴⁰А Марта була дуже заклопотана по господарству. Вона підійшла до Ісуса й запитала: «Господи, чи Тобі байдуже, що сестра моя всю роботу звалила на мене саму? Скажи їй, щоб допомогла мені». ⁴¹Ісус відповів їй: «Марто, Марто, ти турбуєшся та журишся про багато справ, ⁴²а необхідно є лише одна. Марія ж вибрала те найкраще, чого в неї ніхто не відбере».

Як треба молитися (Мт. 6:9–15)

11 ¹Якось Ісус молився у віддаленому місці, та коли Він закінчив, один із учнів сказав Йому: «Господи, навчи нас молитися. Адже й Іоан навчав цього своїх учнів». ²Тоді Ісус відповів: «Коли молитесь, кажіть так:

„Отче наш [Небесний]¹,
хай святиться ім'я Твоє.
Нехай прийде Царство Твоє.
[Нехай буде воля Твоя,
як на Землі, так і на Небі].

³ Дай нам наш хліб² щоденний.

⁴ Прости гріхи наші, як ми прощаємо тим,
хто завинив перед нами.

І не введи нас у спокусу,
[а спаси від лукавого]» ³.

Просіть Отця Небесного (Мт. 7:7–11)

⁵По тому Ісус додав: «Уявіть собі, що ви маєте друга й приходите до нього опівночі з проханням: „Друже, позич мені три хлібини. ⁶До мене щойно прийшов один із друзів. Він з дороги, а я не маю чим пригостити його”. ⁷І уявіть, що ваш

¹ **11:2 Небесний** У деяких древньогрецьких рукописах цього слова немає.

² **11:3 хліб** Або «їжу».

³ **11:4 а спаси від лукавого** У деяких древньогрецьких рукописах цих слів немає.

друг відповідає вам з-за дверей: „Відчепись! Двері замкнуті. Мої діти і я вже в ліжку. Не вставати ж мені тепер, аби щось там тобі дати!”

⁸Істинно кажу вам: хоч він і не підведеться, щоб дати вам хліб заради вашої дружби, але встане й дасть те, що ви просите, якщо будете наполегливі.

⁹То ж кажу вам: просіть, і Бог дасть вам, шукайте і знайдете, стукайте і вам відчинять. ¹⁰Бо кожен, хто просить — отримає; хто шукає — знайде, а двері завжди відчиняться тим, хто стукає.

¹¹Чи є такий батько, який дасть сину гадюку, коли той проситиме риби? ¹²Якщо ж син яйце проситиме, то чи дасть йому батько скорпіона? Ніколи! ¹³Отже, коли ви, лихі й недобрі люди, знаєте, як зробити добрий дарунок дітям своїм, то наскільки ж вірніше те, що Отець Небесний обдарує Духом Святим усіх, хто просить!»

Від кого влада в Ісуса (Мт. 12:22–30; Мр. 3:20–27)

¹⁴Одного разу Ісус вигнав нечистого духа з чоловіка, який був німим. Сталося так, що коли нечистий вийшов із німого, той почав говорити. Натовп навколо був вражений. ¹⁵Але деякі з натовпу казали: «Він виганяє нечистих не інакше, як владою Вельзевула, володаря демонів!»

¹⁶Деякі інші, бажаючи випробувати Його, попросили здійснити їм диво, як знамення від Господа. ¹⁷Знаючи їхні думки, Ісус мовив: «Кожне царство, поділене міжусобно ворожнечею, гине. І розвалиться та родина, що поділена сама проти себе. ¹⁸Якщо сатана воюватиме супроти самого себе (як ви кажете), як тоді встоїть його царство? Я питаю про це тому, що ви кажете, ніби Я виганяю нечистих владою Вельзевула⁴. ¹⁹А якщо Я виганяю нечистих силою Вельзевула, то чиєю владою виганяють їх ваші послідовники? Тому вони й будуть суддями вашими! ²⁰З іншого боку, якщо Я виганяю нечистих Божою

⁴ **11:18 Вельзевул** Інше ім'я сатани. Також див.: у віршах 18 та 19.

силою, то це є доказом того, що Царство Боже вже прийшло до вас.

²¹Коли дужий і добре озброєний чоловік стереже свій маєток, тоді майно його в безпеці. ²²Та якщо раптом хтось дужчий нападе й переможе, то забере собі зброю й обладунки, на які господар розраховував, щоб захистити себе, і зробить з ними все, що йому забажається.

²³Хто не зі Мною, той проти Мене, хто не допомагає Мені збирати, той розкидає».

Про порожню людину (Мт. 12:43–45)

²⁴«Коли нечистий дух виходить із людини, він блукає пустелями, шукаючи спочинку. І не знайшовши, говорить: „Я повернуся до своєї домівки, що полишив”. ²⁵Отже, він повертається і знаходить місце своє виметеним і прибраним. ²⁶Тоді він іде й приводить сімох інших духів, іще гірших за себе. Вони всі заходять і живуть там, тож тій людині стає ще гірше, ніж було спершу».

Блаженний, хто слухає Слово Боже

²⁷І от коли Він усе це говорив, одна жінка з натовпу раптом вигукнула Йому: «Блаженне черево, що народило Тебе, і груди, що годували Тебе!» ²⁸Та Він відповів: «Ліпше сказати: блаженний той, хто слухає Слово Боже й дотримується його!»

Деякі люди не вірять владі Ісуса

(Мт. 12:38–42; Мр. 8:12)

²⁹Оскільки натовп зростає, Ісус почав говорити: «Тільки лихе та невірне покоління шукає знамення, та ніякого знамення не буде здійснено, аби їм щось довести, крім знамення пророка Йони¹. ³⁰Бо так само, як Йона був знаменням для ниневитян, так і Син Людський буде знаменням для цього покоління.

³¹В Судний День цариця Півдня²

¹ **11:29 Йона** Пророк за часів Старого Заповіту. Після трьох днів, проведених у череві великої риби, він вийшов з неї неушкодженим, подібно тому, як і Ісус вийде із гробниці на третій день після Своєї смерті.

² **11:31 цариця Півдня** Цариця Шеви або цариця Савська,

стане проти людей цього покоління й засудить їх, бо вона сама прийшла здалеку, щоб послухати мудрості Соломонової. А тут є Хтось³ величніший ніж Соломон. ³²Люди Ниневії стануть на Суді проти цього покоління й засудять його, бо вони розкаялися у відповідь на проповіді Йони. А тут же є Хтось величніший ніж Йона».

Живіть у світі (Мт. 5:15; 6:22–23)

³³«Ніхто не ставить запалений світильник у таємному місці або під перевернуту посудину. Навпаки, його ставлять на підставку, щоб кожен, хто зайде в приміщення, бачив світло. ³⁴Око — єдине джерело світла для тіла. Отже, якщо ви бачите людину, та бажаєте допомогти їй, то й усе тіло ваше буде наповнене світлом. Але якщо ви дивитесь на людину егоїстично, то й усе тіло ваше буде в темряві. ³⁵Тож стережіться, щоб світло в вас не перетворилося на темряву! ³⁶Якщо ж усе тіло ваше сповнене світлом, і не має темних закутків, то буде так, ніби світильник осяяв вас своїм промінням».

Ісус викриває фарисеїв

(Мт. 23:1–36; Мр. 12:38–40; Лк. 20:45–47)

³⁷Коли Ісус замовк, один з фарисеїв запросив Його пообідати разом. Ісус увійшов до його оселі й зайняв місце за столом. ³⁸Фарисей побачив, що Ісус не омив руки⁴ перед їжею, й здивувався.

³⁹Та Господь сказав йому: «Ви, фарисеї, миєте чаші й тарілки ззовні, але зсередини ви повні жадоби й лиха. ⁴⁰Нерозумні! Чи не Той, Хто створив зовнішнє, створив і внутрішнє? ⁴¹Намагайтеся очистити себе зсередини. Не обминайте бідних, та буде вам повне очищення. ⁴²Та горе вам, фарисеї, бо віддаєте десятину з рути, м'яти і всяких інших садових рослин⁵, але обминає-

яка подолала довгий шлях (близько 1600 км), щоб навчитися Божої мудрості у Соломона. Див.: 1 Цар. 10:1–13.

³ **11:31 Хтось** Або «щось». Також див.: Лк. 11:32.

⁴ **11:38 Ісус не омив руки** Омивання рук було одним з єврейських обрядів. Фарисеї вважали, що цей обряд був одним з найважливіших.

⁵ **11:42 віддаєте... рослин** Відповідно до Законом Мойсея

те Закон і любов до Бога. Але ж саме Закон і любов до Господа повинні бути головними. Слід виконувати головніше, не забуваючи й про інше.

⁴³Горе вам, фарисеї, бо любите ви займати найпочесніші місця в синагогах, любите, щоб вас шанобливо вітали на базарах. ⁴⁴Горе вам, бо ви, як непомічені могили — люди зверху ходять по них і не знають цього».

Ісус викриває законників

⁴⁵Вислухавши всі ці слова, один із законників озвався: «Вчителю, кажучи це, Ти й нас ображаєш».

⁴⁶Ісус відповів: «Горе й вам, законники, бо ви встановлюєте суворі правила, котрих важко дотримуватися, та звалюєте на людей цей непосильний тягар¹, а самі й пальцем не поворухнете, щоб полегшити ту ношу. ⁴⁷Горе вам, бо ви будете могили пророкам, але це ж ваші пращури вбили їх. ⁴⁸Тож ви засвідчуєте свою згоду з діями ваших предків, бо вони вбивали, а ви будете могили.

⁴⁹Щодо цього, то мудрість Божа також твердила: „Я пошлю до них пророків і апостолів², і декого з них люди вб'ють, а інших переслідуватимуть³. ⁵⁰⁻⁵¹Тож цей рід заплатить за кров усіх пророків, пролиту з часів створення світу — від крові Авеля до крові Захарії³, вбитого між вівтарем та храмом Божим. Так, кажу вам: цьому родові доведеться заплатити за все.

⁵²Горе вам, законники, бо ви забрали від людей ключ до знання Бога. Ви самі не входите і перешкоджаєте іншим — тим, хто прагне».

⁵³Коли Ісус виходив звідти, книжники і фарисеї були вороже налаштовані до Нього і тиснули на Ісуса різноманіт-

ізраїльтяни повинні були віддавати десяту частину худоби та врожаю Богу, Див.: Лев. 27:30–32; Повт. Закону 26:12. Однак у Законі не згадуються ці рослини. Тобто фарисеї віддавали більше, ніж вимагалось, щоб не порушити Закон.

¹ **11:46 непосильний тягар** Або «ви вигадуете численні закони, які неможливо виконувати».

² **11:49 пророки і апостоли** Це були люди, яких обрав Бог нести Добру Звістку усім народам світу.

³ **11:50–51 Абель і Захарія** Згідно зі Старим Заповітом, це перший і останній з людей, які стали жертвами вбивства.

ними запитаннями. ⁵⁴Вони чекали, щоб зловити Його на слові.

Ісусові застереження проти фарисейської науки

12 ¹Отож, коли зібрався багаточисний натовп, аж топтали один одного, Ісус почав говорити спершу до Своїх учнів: «Остерігайтеся фарисейської закваски — їх лицемірства. ²Немає нічого прихованого, що не відкриється, і нічого таємного, що не стане відомим. ³Тому все, що ви сказали у п'ятні⁴, буде почуте при світлі⁵. І те, що ви прошепотіли комусь на вухо в замкненій кімнаті, проголосуйте, щоб усі почули».

Бійтеся тільки Господа (Мт. 10:28–31)

⁴Після того Ісус наказав людям: «Але кажу вам, друзі Мої, більше не бійтеся тих, хто може вбити тіло ваше, але більш нічого вдіяти не здатні. ⁵Я покажу, кого вам слід боятися: бійтеся Бога, Який вбивши, має владу ввергнути вас у пекло. Тож кажу вам: Його й бійтеся.

⁶Чи не за два гроші продаються п'ять горобців? Та жодного з них Бог не забуде. ⁷Господь навіть знає скільки волосся на головах ваших! То ж не бійтеся — ви значно важливіші, ніж згряя горобців».

Не соромтеся своєї віри

(Мт. 10:32–33; 12:32; 10:19–20)

⁸«Не соромтеся віри своєї. І ще скажу вам: кожного, хто визнає Мене перед людьми, Син Людський також визнає⁶ перед Ангелами Божими. ⁹Якщо ж хтось зречеться Мене перед людьми, того і Син Людський зречеться перед Ангелами Божими. ¹⁰Тому кажу Я вам, чоловік може отримати прощення всіх своїх гріхів та блюзнівств, що він мовить проти Бога, але той, хто поганить ім'я Духа Святого, не матиме прощення. ¹¹Коли ж вас поведуть на суд до синагоги перед можновладцями й правителями, не турбуйтеся про те, як вам виправдовуватись і що матимете казати. ¹²Дух

⁴ **12:3 у п'ятні** Тобто «у тайні».

⁵ **12:3 при світлі** Тобто «відкрито».

⁶ **12:8 також визнає** Або «скаже, що цей чоловік є одним з людей Христових».

Святий у належний час підкаже вам правильні слова».

Притча про багаття

¹³Хтось із натовпу попросив Його: «Вчителю, скажи моему братові, щоб поділився зі мною батьковою спадщиною!» ¹⁴Та Ісус мовив до нього: «Чоловіче, хто ставив мене за суддю або посередника між вами?» ¹⁵І звернувся Ісус до всіх присутніх: «Пильнуйте себе, остерегайтеся зажерливості, бо не наслідуватиме людина життя від майна свого».

¹⁶І розповів Ісус притчу: «В одного багатого чоловіка земля добре родила. ¹⁷Він думав собі: „Що ж мені робити, адже я не маю де зберігати врожай?“ ¹⁸А потім вирішив: „Я розберу свої клуні й збудую нові, більші. Та й зведу туди весь урожай і все своє добро“. ¹⁹Тоді я скажу собі: „Я маю досталь добра на багато років. То ж більше не перейматимуся я клопотоми, та тільки буду їсти, пити та тишитися“.

²⁰Але Бог сказав йому: „Нерозумний чоловіче, цієї ночі ти втрапиш своє життя. Кому дістанеться добро, що ти надбав?“ ²¹Отак буває з тими, хто збирає собі земні скарби, та в Божих очах вони не багатіють».

Дбайте насамперед про Царство Небесне

(Мт. 6:25–34, 19–21)

²²Тоді Ісус сказав Своїм учням: «Отже, кажу Я вам: не піклуйтеся про їжу та одяг, аби підтримати життя своє. ²³Напевне, життя є важливіше їжі, а тіло — одягу! ²⁴Погляньте на птахів: вони не сіють, не жнуть, не збирають зерна до комори, але ж Господь годує їх. А наскільки ж ви, люди, важливіші за птахів!

²⁵Ніхто з вас не зможе хвилюванням своїм подовжити життя своє хоча б на годину. ²⁶Якщо ж навіть у таку дрібничку ви не здатні, то навіщо ж переймаєтеся всім іншим? ²⁷Погляньте, як ростуть дикі квіти: вони не працюють, не шиють одягу собі. Та ж кажу вам, що й Соломон у розквіті слави своєї не вдягався

у такі вишукані шати, як вони. ²⁸Якщо Бог одягає в таку розкіш траву польову, що сьогодні росте, а завтра потрапить у вогонь, то наскільки ж певніше одягне Він вас, о маловіри!

²⁹Тож не піклуйтеся й не переймайтеся, що їстимете і що питимете. ³⁰То лише погани увесь час дбають про таке, але ж Батько ваш знає, чого ви потребуєте.

³¹Натомість, дбайте насамперед про Царство Боже, й тоді усе інше Господь неодмінно вам надасть. ³²Не бійся, отаро мала, бо Отцеві вашому було приємно дати вам Царство Своє. ³³Продайте майно своє і роздайте гроші бідним. Заводьте собі гаманці, що не старіють, тобто збирайте скарби неминущі на Небі, де їх злодій не дістане й міль не сточить. ³⁴Бо де багатство ваше, там і серце ваше буде».

Притча про доброго слугу (Мт. 24:42–44)

³⁵«Будьте завжди напоготові, не гасить світла. ³⁶Будьте такі ж, як слуги, які чекають повернення хазяїна з весільного бенкету, щоб, коли він прийде й постукає в двері, негайно йому відчинити. ³⁷Щасливі ті слуги, яких господар застане напоготові, коли прийде. Правду кажу вам: тоді він сам підперезеться, посадить слуг за стіл і прислужуватиме їм. ³⁸Навіть якщо він з'явиться опівночі або пізніше, щасливі ті слуги, які чекатимуть на нього.

³⁹Та будьте певні: якщо б господар знав, о котрій годині прокрадеться злодій, то пильнував би й не дозволив тому вдертися до хати. ⁴⁰Ось чому й вам слід бути напоготові, бо Син Людський прийде тоді, коли ви Його не чекатимете».

Будьте мудрими слугами

⁴¹Тоді Петро запитав: «Господи, ця притча Ти розповів для нас чи для всіх?» ⁴²Господь відповів йому: «А хто є тим вірним і розсудливим слугою, якого господар поставив над усіма іншими слугами, щоб він вчасно годував їх. ⁴³Щасливий той слуга, якого хазяїн застане

в ту мить, коли він саме виконуватиме свій обов'язок. ⁴⁴Істинно кажу вам, що господар призначить його управляти своїм маєтком.

⁴⁵⁻⁴⁶Уявіть собі навпаки, поганого слугу, який говорить сам собі: „Мій господар забарився” — і тоді почне бити інших слуг: чоловіків і жінок, почне об'їдатися й пиячити, та господар слуги повернеться того дня, коли той його не чекатиме, і тієї години, що слуга не сподіватиметься, та жорстоко покарає¹ його і призначить йому місце серед непокірних. ⁴⁷Слуга, який знає волю господаря свого, але не завжди готовий виконати її, і не робить того, чого вимагає хазяїн, буде суворо покараний.

⁴⁸Тому ж, хто не знав волі господаря, кара буде меншою. Бо кому більше дано, від того більше й очікується. Люди зазвичай вимогливіші до тих, кому вони багато довірили».

Ісус прийшов, щоб розділити людей (Мт. 10:34–36)

⁴⁹«Я прийшов, щоб запалити вогонь на землі. І як же Я прагну, щоб він мерщій розгорівся! ⁵⁰Я маю прийняти хрещення², і як тяжко буде, доки це не сповниться! ⁵¹Ви думаєте, що Я прийшов, щоб принести мир на землю? Ні! Кажу вам, Я прийшов, щоб розділити людей.

⁵²Кажу так, бо відтепер п'ятеро членів однієї родини повстануть один проти одного: троє повстануть проти двох, а двоє — проти трьох.

⁵³ Вони будуть розділені:

батько проти сина, а син проти батька;
мати проти дочки, а дочка проти матері;
свекруха проти невістки, а невістка проти свекрухи».

Розумійте що трапиться нині (Мт. 16:2–3)

⁵⁴І промовив Ісус до людей: «Коли ви

¹ 12:45–46 жорстоко покарає Буквально «розріже навпіль».

² 12:50 прийняти хрещення У цьому вірші «прийняти хрещення» означає «бути вкритим стражданнями» або «бути похованим у стражданнях».

бачите, як з заходу надходить хмара, ви тут же кажете: „Дощ збирається”. І справді згодом починає дощити. ⁵⁵Коли ж налітає південний вітер, ви кажете: „Буде спека”. І справді настає засушлива погода. ⁵⁶Лицеміри! Ви знаєте, як розтлумачити різноманітні явища на землі й на небі. То чому ж так сталося, що ви не здатні розтлумачити події нинішніх часів?»

Завжди намагайтеся владнати суперечки миром

(Мт. 5:25–26)

⁵⁷«Чому ти не можеш розсудити для себе, що є справедливим? ⁵⁸Якщо хтось позиває тебе до суду, намагайся владнати з ним справу перш, ніж ви туди прийдете. А як не залагодите, то стояти вам перед суддею, та той може віддати тебе у руки вартових і кинути тебе до в'язниці. ⁵⁹Повір, не вийти тобі звідти, доки не сплатиш усе, що заборгував до останнього грошу».

Ісус закликає до покаяння

13 ¹Дехто з присутніх розповіли Ісусові про галилеян, яких забили й кров яких з наказу Пилата змішали з кров'ю тварин, принесених у жертву. ²Ісус запитав людей, які розповіли цю історію: «Чи ви вважаєте, що вони були гіршими грішниками, ніж інші галилеяни, й тому так постраждали? ³Ні! Істинно кажу вам: якщо ви не покаєтесь, то й ви так само помирете, як вони. ⁴Або ж згадайте тих вісімнадцять чоловік, які загинули, коли на них завалилася башта в Силоамі. Чи ви вважаєте, що вони були більш винними, ніж інші мешканці Єрусалиму? ⁵Ні! Якщо ви не покаєтесь, загинете й ви всі так само, як вони!»

Притча про фігове дерево

⁶По тому Ісус розповів таку притчу: «В одного чоловіка в саду росло фігове дерево. Пішов він якось пошукати на дереві плоди, але не знайшов жодного. ⁷І сказав він садівникові: „Послухай, ось уже три роки приходжу я до цього фігового дерева, але жодного плода так і не

знайшов. Тож зрубай його. Навіщо воно виснажує ґрунт?»

⁸Садівник відповів йому: «Господарю, лиши це дерево ще на один рік. Я обкопаю його, угну землю. ⁹Можливо, після цього наступного року воно дасть урожай. Якщо ж ні, тоді зрубаш його».

Ісус зцілює каліку в суботу

¹⁰Якось у суботу Ісус навчав у синагозі. ¹¹Там була жінка, в яку вселився злий дух. І через це вона вже вісімнадцять років була скорчена: вона була скорчена й не могла розпрямитися. ¹²Побачивши жінку, Ісус покликав її до Себе і сказав їй: «Жінко, ти звільнена від хвороби твоєї!» ¹³Тоді Він поклав руки на неї, і тієї ж миті жінка випросталась та почала славити Бога.

¹⁴Тут озвався старший синагоги. Його розлютило те, що Ісус зцілив немичну в суботу. Він звернувся до народу: «Є шість днів на те, щоб працювати. Тож приходьте й зцілюйтеся в ті дні, а не в суботу!»

¹⁵Господь відповів йому так: «Ви, лицеміри, чи є серед вас такий, хто б не відв'язав свого вола чи віслюка від ясел у суботу й не повів напувати?» ¹⁶А тут же перед нами дочка Авраамова¹, яку сатана тримав зв'язаною протягом вісімнадцяти років. То як же не звільнити її від цих пут у суботу?»

¹⁷Як Він це сказав, усім супротивникам Його стало соромно, а весь натовп радів усім чудесним діянням Ісусовим.

Притча про гірчичне зерно

(Мт. 13:31–33; Мр. 4:30–32)

¹⁸Він говорив: «До чого подібне Царство Боже? З чим його порівняти? ¹⁹Царство Боже подібне до гірчичного зернятка, яке чоловік садить у своїй городині. Та коли воно пускає паросток і виростає, то стає найбільшою рослиною серед усієї городини, неначе дерево — з такими розлогими гілками,

¹ 13:16 дочка Авраамова Або «справжній нащадок Авраама».

що навіть птахи можуть гніздитися в її вітті».

²⁰І далі вів Ісус: «З чим ще порівняти Царство Боже? ²¹Воно подібне до дрібки дріжджів, які жінка змішує з трьома мірками борошна, і залишає так, поки все тісто зійде».

Брама, що веде до Царства Божого

(Мт. 7:13–14, 21–23)

²²Ісус ходив містами й селами й навчав людей. Шлях Його лежав до Єрусалиму. ²³Один чоловік запитав Його: «Господи, чи врятовані будуть лише кілька чоловік?» Ісус відповів: ²⁴«Докладайте всіх зусиль, щоб увійти в вузькі ворота, які ведуть до Раю Господнього, бо чимало буде тих, хто намагатиметься ввійти, але не зможе».

²⁵Колись станеться так, що Господар встане й зачинить браму, а ви тоді стоятимете знадвору й почнете стукати й казати: «Господи, відчини нам двері!» Але Він відповість: «Я вас не знаю». ²⁶Ви скажете: «Разом з Тобою ми їли й пили, Ти навчав нас на вулицях наших міст». ²⁷А Він скаже вам: «Я не знаю, звідки ви прийшли. Йдіть геть від Мене, ви, хто живе неправедно».

²⁸Ви будете ридати й скреготіти зубами від болю, коли побачите Авраама, Ісаака та Якова і всіх пророків Царства Божого, але самі ви будете викинуті геть. ²⁹І прийдуть люди зі сходу й заходу, з півдня й півночі й сядуть на свої місця за столом у Царстві Божому. ³⁰І зятимте: хто нині перший, буде тоді останній, а хто зараз останній, буде тоді перший».

Ірод планує вбити Ісуса (Мт. 23:37–39)

³¹На той час було там кілька фарисеїв. Вони підійшли до Ісуса, та й кажуть: «Тікай звідси, бо Ірод хоче вбити Тебе».

³²Ісус сказав їм: «Ідіть і перекажіть тому лисові² Іроду: «Послухай, Я виганятому нечистих духів з людей і зцілятиму їх сьогодні й завтра, а на третій день Я скінчу Свою роботу». ³³Та опісля, Я повинен продовжувати свій шлях до

² 13:32 лисові Тобто Ірод був хитрий, як лиса.

Єрусалиму, бо не годиться пророкові помирати за межами цього міста.

³⁴Єрусалиме, Єрусалиме, ти, що вбиваєш пророків і побиваєш камінням тих, кого Бог послав до тебе! Як часто намагався Я зібрати твоїх дітей до купи, як квочка збирає курчат під крило своє, але ти відмовився!³⁵Поглянь! Храм твій покинутий Богом. Кажу Я тобі, ти Мене не побачиш, аж доки час не прийде, і ти скажеш: „Благословен Той, Хто приходить в ім'я Господнє”¹.

Зцілення хворого на водянку

14¹Якось у суботу Ісус прийшов до оселі одного з головних фарисеїв на обід. Присутні на обіді пильно стежили за кожним Його словом. ²Навпроти Ісуса сидів чоловік, хворий на водянку. ³Ісус запитав законників і фарисеїв: «Чи дозволено Законом зцілити хворого в суботу, чи ні?» ⁴Та вони мовчали. Тоді Ісус узяв хворого чоловіка та й зцілив його і відпустив. ⁵А по тому Він сказав законникам та фарисеям: «Якщо син ваш або віл упаде в криницю, невже ви не витягнете нещасного негайно, навіть коли це буде в суботу?»⁶ І нічого було відповіді Йому на це.

Будьте покірливі

⁷Тоді Ісус розповів гостям притчу, бо помітив, як усі вони намагалися вибрати собі найпочесніше місце за столом. Він мовив: ⁸«Коли вас запрошують на весілля, не сідайте на місця для почесних гостей, бо серед запрошених може виявитися хтось важливіший за вас. ⁹І якщо так станеться, тоді хазяїн, який запросив вас обох, муситиме підійти до вас і сказати: „Поступіться своїм місцем цьому чоловікові”. І посоромленому, вам доведеться пересідати на менш почесне місце. ¹⁰Тож якщо вас запросили на весілля, прийдіть і сядьте на найскромнішому місці. Тоді господар підійде до вас і скаже: „Друже, пересядь на почесніше місце”. Тоді буде честь вам перед всіма іншими гістьми.

¹ 13:35 Цитата приведена з книги Пс. 117:26.

¹¹Адже кожен, хто підноситься, буде принижений, а хто принизиться, буде піднесений».

¹²І звернувся Ісус до хазяїна, який запросив Його: «Коли ви влаштуєте обід або вечерю, не запрошуйте тільки своїх друзів або братів, або родичів, або багатих сусідів через те, що вони, мовляв, запрошуватимуть вас у відповідь, і ви отак повернете витрачене. ¹³Ні, коли ви приймаєте гостей, запросіть бідних, калік, кривих і сліпих. ¹⁴І в тому, що вони не мають чим віддати вам, але Бог відплатить вам у День воскресіння праведних».

Притча про запрошених на багату вечерю

(Мт. 22:1–10)

¹⁵І почувши ці слова, один із тих, хто сиділи разом з Ісусом за столом, вигукнув: «Блаженний той, хто їстиме хліб у Царстві Божім!» ¹⁶То Ісус промовив до нього: «Один чоловік приготував великий бенкет й запросив на нього багатьох людей. ¹⁷І в призначений час він послав свого слугу до всіх запрошених зі словами: „Приходьте, вже все готове!”

¹⁸Але всі вони почали вибачатися. Перший сказав: „Я придбав землю і саме зараз мушу їхати подивитися її, вибач, будь ласка”. ¹⁹Інший промовив: „Я придбав п'ять пар волів і оце врияджаюся випробувати їх. Вибач, будь ласка”. ²⁰А ще інший відповів: „Я щойно одружився і з цієї причини не можу прийти”.

²¹Отож слуга повернувся і все це переказав господареві. Той страшенно розгнівався і сказав слугі: „Вийди мерщій на вулиці й майдани міста і приведи сюди бідних, калік, сліпих і кривих!”

²²Пізніше слуга доповів: „Господарю, те, що ти наказав, виконано, але місця за столом іще багато”. ²³Тоді хазяїн наказав слугі: „Йди на дороги й на загороди й приведи тих, кого знайдеш там, щоб дім мій був повен. ²⁴Бо кажу тобі, що ніхто з тих, хто був запрошений, але не прийшов, не покуштує моїх страв!”²⁵

Хто може бути Ісусовим учнем (Мт. 10:37–38)

²⁵Сила-силенна людей ішла разом з Ісусом. Тож Він сказав їм: ²⁶«Якщо хтось приходить до Мене, але не любить Мене дужче, ніж своїх батька й матір, дружину й дітей, братів і сестер, і навіть дужче, ніж своє життя, той не може бути учнем Моїм. ²⁷Той, хто не несе хреста страждання свого і не йде за Мною, той не може бути учнем Моїм.

²⁸Якщо хтось із вас надумає звести башту, то чи не візьметься він спершу підрахувати, у що це йому стане, — чи має він достатньо грошей, аби довести справу до кінця? ^{29–30}Бо інакше може статися, що він закладе фундамент, але неспроможний буде закінчити. То люди сміятимуться з нього й казатимуть: „Це той, хто почав будувати, але не зміг добудувати!“

³¹Або коли цар вирушає на війну проти іншого царя, чи не сяде він спершу й не поміркує, а чи зможе він зі своїми десятима тисячами воїнів протистояти ворогові, який має двадцять тисяч бійців? ³²І якщо він не може протистояти йому, то поки ворог ще далеко, чи не вишле він до нього посла з проханням про перемир'я?

³³Так само й кожен із вас: якщо не може кинути все своє майно, то не зможе бути Моїм учнем».

Ціна соли (Мт. 5:13; Мр. 9:50)

³⁴«Сіль — добра річ. Але коли вона стає прісною і втрачає свій смак, як її знову солонною зробити? ³⁵Вона не годиться ні в землю, ні в купу гною. Її тоді просто викидають геть.

Хто має вуха, нехай слухає Мене!»

Притча про заблудлу вівцю (Мт. 18:12–14)

15 ¹Довкола Ісуса зібралися послухати збирачі податків і грішники. ²А фарисеї та книжники почали дорікати: «Цей Чоловік водиться з грішниками й, навіть, їсть із ними!»

³На те Ісус розповів їм таку притчу: ⁴«Якщо хтось із вас має сто овець, і одна з них відіб'ється від отари, чи не

залишить він решту дев'яносто дев'ять на вигоні і шукатиме одну заблудлу, аж доки не знайде її? ⁵А як знайде, то радісно візьме на плечі й понесе додому. ⁶І прийшовши додому, покличе друзів і сусідів і скаже їм: „Порадійте разом зі мною: адже я знайшов мою заблудлу вівцю!“ ⁷Повірте, так само й на Небі більше буде втіхи з одного грішника, який розкається, ніж із дев'яноста дев'яти праведників, котрим немає потреби каятися».

Притча про загублену драхму

⁸«Або уявіть собі жінку, яка має десять срібних драхм¹. Якщо вона загубить одну з них, то чи не засвітить вогонь, і чи не местиме ретельно у хаті в пошуках монети, доки не знайде її? ⁹А коли знайде, то покличе подруг і сусідок, і скаже їм: „Порадійте разом зі мною: адже я знайшла загублену драхму!“ ¹⁰Повірте, так само радіють і Ангели Божі за кожного грішника, який розкався в гріхах своїх».

Притча про блудного сина

¹¹І сказав Ісус: «У одного чоловіка було двоє синів. ¹²Молодший син якимось просив: „Батьку, віддай мені мою частку майна“. І батько розділив своє добро між синами. ¹³А незабаром молодший син продав майно, забрав усі гроші й вирушив у далекі краї. Жив він там безладно й розтринькав усі гроші.

¹⁴І коли він витратив останнє, напав на ту країну, де він мешкав, жорстокий голод, та син впав у нужду. ¹⁵Тоді він пішов і найнявся до одного з мешканців тієї країни. Той послав його в свій маєток годувати свиней. ¹⁶Годуючи свиней, він ладен був набити живіт хоча б лущинням, що їли свині, але й того йому не давали.

¹⁷Опам'ятавшись, він сказав собі: „Наймані робітники в мого батька мають їжі вволю, а я тут з голоду гину! ^{18–19}Відразу вирушу до свого батька і скажу

¹ **15:8 драхма** Грецька монета, що дорівнювала середній платні робітника за день.

йому: «Батьку, я грішний перед Богом і перед тобою; я не гідний більше називатися твоїм сином. Дозволь мені бути одним із твоїх наймитів».²⁰ І підвівшись, він подався до свого батька. Батько ще здалеку побачив, що він наближається, і сповнився милосердя до нього. Він побіг назустріч синові, обняв його й поцілував».

²¹Син промовив до нього: «Батьку, я грішний перед небом і перед тобою. Я більше не гідний називатися твоїм сином». ²²Але батько наказав слугам: «Мерщій принесіть найкраще вбрання і вдягніть його. Надіньте перстень на руку йому й сандали на його ноги.

²³І приведіть вгодоване теля. Заріжте його й приготуйте обід — ми будемо святкувати! ²⁴Бо цей мій син, який помер, а тепер повернувся до життя; загубився, а тепер знайшовся!» І вони почали святкувати».

²⁵«Тим часом старший син був у полі. Коли він, повертаючись, наблизився до дому, то почув музику й танці. ²⁶Він покликав одного із слуг і поцікавився, що це все означає. ²⁷Слуга відповів: «Твій брат прийшов. Батько твій звелів зарізати вгодоване теля на radoшах, що повернувся його син живий і здоровий».

²⁸Старший син розлютився й не хотів заходити до хати. Отже батько вийшов і намагався заспокоїти його. ²⁹Та він відповів батькові: «Послухай! Усі ці роки я вірно служив тобі, й жодного разу не було так, щоб я не виконав твій наказ! Але ти жодного разу не дозволив мені зарізати навіть козу, щоб я міг запросити своїх друзів повеселитися!» ³⁰А коли до тебе повернувся твій син, який розтринькав все твоє добро з повіями, ти наказав зарізати для нього вгодоване теля!»

³¹Тоді батько сказав йому: «Сину мій, ти завжди зі мною. Все, що я маю, належить тобі. ³²Але ми мусили відсвяткувати цю щасливу подію. Адже брат твій, який помер, повернувся до життя; загубився, а тепер знайшовся!»

Притча про несправедливого управителя

16 ¹Ісус сказав Своїм учням: «В одного багатія був управитель, якого звинувачували в тому, що він краде гроші свого господаря. ²Хазяїн покликав свого управителя й запитав: «Що означають ці чутки про тебе? Дай мені докладний звіт про те, як ти розпоряджався моїми грішми, оскільки надалі ти не можеш виконувати ці обов'язки».

³Тоді управитель сказав собі: «Як же мені бути? Хазяїн вигнав мене з роботи. Я не такий дужий, щоб землю копати, а жебракувати соромно. ⁴Я знаю, що зробити, щоб, коли мене з управління скинуть, люди прийняли мене в своїх оселях».

⁵Він покликав кожного з господаревих боржників. Першого з них запитав: «Скільки ти винен господареві?» ⁶Той відповідає: «Сто мір¹ оливи». Управитель каже: «Візьми свою розписку, сідай і перепиши швидко — хай буде п'ятдесят».

⁷Іншого боржника він запитав: «А ти скільки винен?» Той каже: «Сто мірок² пшениці». Управитель тоді йому: «Візьми розписку й перепиши, зроби вісімдесят мірок».

⁸І господар похвалив свого безчесного управителя за те, що той діяв так винахідливо. Мирський люди більш винахідливі у повсякденних справах одне з одним, ніж духовні. ⁹Тож кажу вам: «Витрачайте блага земні, щоб завести собі друзів. Потім, коли ці блага минуться, вас привітають у вічних оселях.

¹⁰Чоловікові, якому вірять у малому, повірять і у великому, а той, хто безчесний в малому, і у великому чесний не буде. ¹¹І якщо ви не гідні довіри в багатствах земних, то хто довірить вам справжнє багатство? ¹²І якщо ви не гідні довіри в поводженні з тим, що належить іншим, хто дасть вам те, що належить вам?»

¹ 16:6 Сто мір Або «сто батів». Одна міра рідини приблизно дорівнювала 22 літрам.

² 16:7 Сто мірок Або «сто корів». Це була міра рідини, що приблизно дорівнювала 220 літрам.

Не можна служити двом господарям

¹³ «Не може слуга служити двом господарям, бо ненавидить одного й полюбить іншого або буде відданий одному і зневажатиме іншого. Не можна водночас поклонитися Богові й грошам»¹.

Закон Божий неможливо змінити (Мт. 11:12–13)

¹⁴ Все те чули фарисеї, та вони насміхалися з Ісуса, бо були ласі до грошей. ¹⁵ А Він сказав їм: «Ви ті, хто намагається переконати людей в своїй добропорядності, але Богові відомі ваші серця. Те, що люди вважають цінним, Богові мерзотне.

¹⁶ Закон Мойсеїв і пророки існували до приходу Іоана Хрестителя. Але відтоді, як проповідується Благовість про Царство Боже, кожен прагне ввійти в Нього. ¹⁷ Швидше зникнуть небо і земля, ніж втратить силу жодна рисочка хоч однієї з літер Закону Мойсеевого».

Про розлучення

¹⁸ «Кожен, хто розлучається зі своєю дружиною і бере шлюб з іншою жінкою, чинить перелюб. І кожен, хто одружується з розведеною жінкою, також чинить перелюб».

Притча про багатія і Лазаря

¹⁹ Далі Ісус розповів таку притчу: «Був собі багатий чоловік, який жив у розкоші, та завжди одягався у найвишуканіші шати. ²⁰ А біля його воріт лежав бідний чоловік на ймення Лазар. На тілі його були виразки. ²¹ Він мріяв наїстися тими залишками, що перепадуть зі столу багатія. Тільки собаки підходили й зализували його рани.

²² А згодом бідняк помер, і Ангели забрали його й віднесли до Авраама. Помер також і багач, і був похований. ²³ І в країні мертвих², страждаючи від мук, багатій поглянув угору й побачив удалині Авраама, а поруч із ним Лазаря. ²⁴ І вигукнув багач: „Отче Аврааме,

змилуйся наді мною, пошли Лазаря, щоб він змочив у воді кінчик пальця й охолодив мій язик, бо я так страждаю в цій вогні!”

²⁵ Та Авраам відповів йому: „Сину мій, пригадай: протягом усього свого життя на землі ти мав усі блага, в той час, як Лазареві на долю випали всі страждання. Та тепер він утішений, а ти терпиш муки.

²⁶ Але oprіч усе це, глибока прірва пролягла між нами і вами. Хоч як би хто прагнув перейти звідси до вас, — не зміг би, так само й з вашого боку ніхто не в змозі цю прірву здолати”.

^{27–28} Той каже: „Тоді я прошу тебе, отче, пошли Лазаря до дому мого батька, бо там у мене п'ятеро братів. Хай він застереже їх, щоб і вони були не потрапили до цього місця страждань”.

²⁹ Та Авраам відповів: „У них є Мойсей та пророки. Хай твої брати їх слухають”. ³⁰ Багатій заперечив: „Ні, отче, це якби до них прийшов хтось із померлих, тоді б вони покаляся”. ³¹ Але Авраам сказав: „Якщо вони не слухаються Мойсея та пророків, то навіть коли встане хтось із померлих, їх усе одно не переконає”».

Ісусові застороги проти гріха

(Мт. 18:6–7, 21–22; Мр. 9:42)

17 Ісус сказав Своїм учням: «Спокуси, що кидають людину в гріх, завжди існуватимуть. Але горе тому, через кого вони приходять! ² Та якщо хтось введе в гріх одного з малих оцих, які вірують в Мене, то краще було б для нього, щоб почепили йому на шию жорно і втопили в морі. ³ Пильнуйте себе! Якщо брат твій грішить, вкажи йому на те. І якщо він покається, прости його. ⁴ Якщо ж він грішить проти тебе сім разів на день і сім разів повертається до тебе й каже: „Я каюся” — прости його».

Апостоли просять зміцнити їхню віру

⁵ Тоді апостоли попросили Господа: «Дай нам більше віри!» ⁶ На те відповів

¹ **16:13 грошам** Буквально «мамоні». На арамейській це слово означає «багатство» або «гроші». У давніх сирійців та халдеїв Мамона був богом багатства й навживи.

² **16:23 країні мертвих** Буквально «пеклі».

Господь: «Якби ваша віра була завбільшки з гірчичне зернятко, ви могли б сказати цій шовковиці: „Вирви коріння своє з землі й переселися в море” — і вона послухалася б вас».

Будьте добрими слугами

⁷«Уявіть, що ви маєте раба, який обробляє землю або доглядає овець. Коли він з поля повертається додому, чи скажете ви йому: „Негайно іди і сідай поїж?” ⁸Чи ви не скажете: „Приготуй вечерю, вдягни фартух і прислужи мені, поки я їм та п'ю, а потім і сам можеш поїсти й попийти?” ⁹Чи подякуєте ви слугі за те, що він виконує ваші накази?

¹⁰Так само й з вами: коли ви виконали те, що вам було доручено, скажіть собі: „Ми слуги, котрі не заслуговують ніякої подяки. Ми лише виконували свій обов'язок”».

Очищення десяти прокажених

¹¹По дорозі до Єрусалиму Ісус мандрував уздовж кордону між Самарією та Галілеєю. ¹²⁻¹³Коли Він увійшов в одне з селищ, Його зустріли десять чоловік хворих на проказу. Вони стояли віддалік і голосно гукали: «Ісусе, Володарю, змилуйся над нами!» ¹⁴Побачивши їх, Ісус наказав: «Підіть і покажіться священникам»¹. І поки ті десятеро йшли, вони цілком очистилися.

¹⁵Та один із них, коли побачив, що він зцілений, повернувся й голосно славив Бога. ¹⁶Він простягся долілиць біля Ісусових ніг і дякував Йому. Він був самаритянином.

¹⁷У відповідь Ісус запитав: «Хіба не десятеро очистилися? Де ті дев'ятеро? ¹⁸Невже жоден із них, крім цього іноземця, не повернувся віддати дяку Богові?»

¹⁹І сказав йому Ісус: «Підведися і йди. Твоя віра зцілила тебе».

Царство Боже — серед вас (Мт. 24:23–28, 37–41)

²⁰Одного разу фарисеї запитали Ісуса,

¹ 17:14 Підіть... священникам За Законом Мойсея тільки священник вирішував, зцілилася людина від хвороби чи ні.

коли прийде Царство Боже. І Він відповів: «Царство Боже не приходить так, щоб усі його помітили. ²¹Ніхто не зможе сказати: „Воно тут!” або „Воно там!” — оскільки Царство Боже — з вами»².

²²А учням Своїм Він сказав: «Настає час, коли ви прагнугимете побачити хоча б один із днів Сина Людського, коли Він буде у всій Своїй славі, але не побачите. ²³І дехто казатиме вам: „Погляньте туди!” або „Погляньте сюди!” Не ходіть туди і не йдіть за ними. ²⁴Коли Син Людський прийде, кожний знатиме про Його пришествя. Він ссятиме, подібно спалаху блискавки, яка розтинає небо світлом із краю в край. ²⁵Але спершу Він мусить витерпіти багато і буде відкинутий цим поколінням.

²⁶Як це було за часів Ноя, так буде і в годину пришествия Сина Людського. ²⁷Тоді люди їли, пили, одружувалися, аж до того дня, доки Ной не ввійшов в свій ковчег³. Тоді настав потоп і їх усіх знищив.

²⁸Це буде так само, як було в часи Лота⁴. Тоді люди їли, пили, купували, продавали, саджали дерева і зводили будинки. ²⁹Але в день, коли Лот пішов з Содомо, з небес пролився дощ із вогню та сірки і всіх їх знищив. ³⁰І станеться так само в час пришествия Сина Людського.

³¹Хто сидітиме в той день на даху своєї оселі, а речі його будуть у домі, не повинен спускатися по свої пожитки. Так само, якщо хтось працюватиме в полі, хай не вертається додому. ³²Пам'ятайте про Логову дружину⁵.

³³Хто намагатиметься врятувати своє життя, втратить його, але ж той, хто віддасть життя за Мене, врятує його. ³⁴Повірте, в ту ніч двоє лежатимуть в одному ліжку: одного (або одну) з них буде взято, а другий (друга) залишиться. ³⁵Дві жінки разом молотимуть зерно на жорнах: одну з них буде взято, а друга залишиться. ³⁶[Двоє чоловіків працюва-

² 17:21 з вами Або «в вас».

³ 17:27 Ной... ковчег Див.: Бут. 6:9.

⁴ 17:28 Лота Див.: Бут. 19:1–29.

⁵ 17:32 Логову дружину Див.: Бут. 19:15–17, 26.

тимуть у полі: одного з них буде взято, а другий залишиться»¹].

³⁷У відповідь учні запитали Його: «У якому місці це трапиться, Господи?» Ісус мовив: «Це місце легко розпізнати, бо туди, де є мертвечина, завжди стерв'ятники злітаються».

Притча про несправедливого суддю та вдову

18 Ісус розповів їм притчу, щоб навчити їх, що треба постійно молитися й не втрачати надії. ²Він сказав: «В одному місті був собі суддя, який Бога не боявся та й людей не поважав. ³У той час була там собі вдова. Вона все ходила до судді й просила: „Захисти мене від мого супротивника!“

⁴⁻⁵І тривалий час він не хотів її захищати. Та якось сказав собі: „Навіть опріч те, що я не боюся Бога й не поважаю людей, все ж через те, що ця вдова набридає мені, я допоможу їй, щоб не ходила й не докучала більше”».

⁶І запитав тоді Господь: «Чули, що сказав той несправедливий суддя? ⁷То чи ж не візьме Бог під захист цих обраних, що день і ніч кличуть Його? Чи ж баритиметься Він з допомогою їм? ⁸Повірте, Він швидко візьме їх під Свій захист. Однак, коли прийде Син Людський, то чи знайде Він віруючих в Господа на землі?»

Притча про збирача податків й фарисея

⁹Для тих, хто був переконаний у своїй праведності й на інших дивився зверхньо, Ісус розповів таку притчу: ¹⁰«Двоє чоловіків прийшли до храму помолитися. Один був фарисеєм, другий — збирачем податків. ¹¹Фарисей стояв один і так молився: „О Боже, дякую Тобі за те, що я не такий, як інші — розбійники, шахраї та розпусники або навіть, як отой збирач податків. ¹²Я пощуся двічі на тиждень, сплачую десятину з усіх своїх прибутків”.

¹³А збирач податків стояв віддалік і, навіть не підводячи очей до неба, він по-

кірливо промовляв: „О Боже, змилуйся наді мною, грішником!” ¹⁴Повірте, цей чоловік, а не той перший, пішов додому з прощеними гріхами. Бо кожен, хто намагається піднятися, буде принижений, а кожен принижений буде піднесений».

Ісус благословляє дітей (Мт. 19:13–15; Мр. 10:13–16)

¹⁵Деякі люди привели до Ісуса малих дітей, аби Він, поклавши на них руки, благословив їх. Коли Його учні побачили це, вони почали дорікати їм. ¹⁶Але Ісус сказав: «Пустіть дітей до Мене і не зупиняйте їх, бо Царство Боже належить таким, як вони. ¹⁷Істинно кажу вам: хто не приймає Царство Боже так же щиро, як мала дитина, той ніколи в нього не ввійде».

Ісус і багатії (Мт. 19:16–30; Мр. 10:17–31)

¹⁸Один із лідерів юдейських запитав Ісуса: «Вчителю Добрий, що мушу я робити, аби успадкувати вічне життя?» ¹⁹Ісус відповів: «Чому ти називаєш Мене Добрим? Ніхто не є добрим, крім Самого Бога. ²⁰Тобі відомі заповіді: „Не чини перелюбу, не вбивай, не кради, не бреш про інших, шануй батька й матір своїх”².

²¹А той каже: „З юності я дотримуюся цих заповідей”. ²²Коли Ісус почув ці слова, Він відповів: „Тобі бракує одного: продай усе, що маєш, а що вторгуєш, роздай бідним. І ти будеш мати багатство на Небі. Тоді приходи і слідуй за Мною”».

²³Вислухавши Ісуса, той чоловік глибоко засмутився, бо був він дуже багатий. ²⁴Ісус, побачивши, що він засмував, сказав: «Тяжко буде багатим увійти в Царство Боже! ²⁵Легше верблюдові пройти крізь голчане вушко, ніж багатому увійти в Царство Боже».

Неможливе для людей — можливе для Бога

²⁶Почувши це, люди запитали Ісуса: «То хто ж тоді може бути спасений?» ²⁷Ісус

¹ 17:36 У деяких древньогрецьких рукописах цього вірша немає.

² 18:20 Цитата приведена з книг Вих. 20:12–16 та Повт. Закону 5:16–20.

відповів: «Неможливе для людей — можливе для Бога». ²⁸Тоді Петро промовив: «Поглянь! Ми залишили все й пішли за Тобою!»

²⁹⁻³⁰Тоді Ісус сказав їм: «Правду кажу вам: кожний, хто залишив хату свою, дружину, братів, сестер, матір, батька або дітей своїх заради Царства Божого, ще в цьому житті отримає в безліч разів більше, а також нагороду вічного життя в прийдешні часи».

Ісус говорить про Свою смерть і воскресіння

(Мт. 20:17–19; Мр. 10:32–34)

³¹Ісус, відвівши вбік дванадцятьох апостолів, сказав їм: «Послухайте! Ми йдемо до Єрусалиму, і все, що було написано пророками про Сина Людського, здійсниться. ³²Його народ піде проти Нього, і віддасть Його до рук поган. Ті збиткуватимуться з Нього, знущатимуться, плюватимуть на Нього. ³³Його битимуть батогами, а потім в'ють, але на третій день Він воскресне з мертвих».

³⁴Та учні Ісуса всього цього не розуміли. Зміст сказаного був прихований від них, і вони не знали, про що Він говорив.

Зцілення сліпого (Мт. 20:29–34; Мр. 10:46–52)

³⁵Коли Ісус наближався до Єрихону, при дорозі сидів сліпий жебрак. ³⁶Почувши, що повз нього проходить натовп, жебрак запитав людей, що траплялося. ³⁷І йому відповіли, що це пройшов Ісус із Назарета. ³⁸І тоді сліпий голосно вигукнув: «Ісусе, Сину Давидів, змилуйся наді мною!» ³⁹Ті з натовпу, що йшли попереду, почали докоряти йому, щоб він замовк. Але він гукав ще голосніше: «Сину Давидів, змилуйся наді мною!»

⁴⁰Тоді Ісус зупинився й сказав: «Підведіть його до Мене!» Коли той підійшов, Ісус запитав його: ⁴¹«Що ти хочеш, щоб Я зробив для тебе?» Жебрак сказав: «Господи, я знову хочу бачити».

⁴²Тоді Він промовив: «Твій зір негайно повернеться. Віра твоя врятувала ¹

тебе». ⁴³І тієї ж миті жебрак прозрів. Він подався вслід за Ісусом, славлячи Бога, та всі, хто бачили це, почали славити Бога.

Ісус Захкєя

19 ¹Ісус увійшов до Єрихона й йшов містом. ²Там мешкав багатій на ймення Захкєя, який був головним збирачем податків. ³Він прагнув побачити, хто ж Такий Ісус, але через великий натовп не міг зробити цього, бо був низький на зріст. ⁴Тож Захкєя забіг наперед усіх і заліз на чинару, щоб побачити Ісуса, бо Він якраз мав пройти повз те дерево.

⁵І коли Ісус дійшов до цього місця, Він підвів очі й промовив: «Захкєю, мерщій злязь, бо Я мушу сьогодні зупинитися в твоєму домі».

⁶Тоді Захкєя швидко зліз на землю й радісно привітав Ісуса. ⁷І всі це бачили й почали ремствувати: «Він пішов у гості до грішника». ⁸Але Захкєя став і промовив до Господа: «Пане, послухай! Я віддам половину свого добра бідним. І якщо я колись у когось щось видурив, то поверну йому в чотири рази більше!»

⁹Ісус сказав йому: «Сьогодні в цей дім прийшло спасіння, адже цей чоловік також один з обраного народу Божого². ¹⁰Бо ж Син Людський прийшов, щоб розшукати і спасти те, що було загублене».

Притча про десять мін срібла (Мт. 25:14–30)

¹¹Коли вони слухали це, Ісус розповів їм іншу притчу. Деякі люди вважали, що Царство Боже з'явиться негайно, бо Ісус підходив до Єрусалиму. ¹²Тоді Він сказав: «Один чоловік шляхетного походження вирушив у далеку країну. Там його мали проголосити царем, а по тому він планував повернутися додому. ¹³Чоловік покликав десятьох слуг своїх і роздав їм десять мін³ срібла. Він сказав

² 19:9 один... Божого Буквально «син Авраама».

³ 19:13 міна Сума грошей, якої б вистачило на оплату праці робітника за три місяці. Також див.: Лк. 19:16, 18, 20, 24, 25.

¹ 18:42 врятувала Або «зціпила».

слугам: „Вкладайте ці гроші в діло до мого повернення”.

¹⁴Але співвітчизники того чоловіка ненавиділи його. Вони вислали за ним навздогін посланців, щоб ті сказали в далекій країні: „Ми не хочемо, щоб цей чоловік царював над нами!”

¹⁵Але його все одно проголосили царем, і він повернувся додому. А повернувшись, послав за тими слугами, яким роздав був гроші. Його цікавило, який прибуток вони одержали.

¹⁶Перший з них прийшов і доповів: „Пане, твоя міна срібла принесла ще десять мін”. ¹⁷То хазяїн сказав йому: „Гарна праця, ти добрий слуга! Оскільки ти в малому був вірний, я доручаю тобі управляти десятма містами”.

¹⁸Тоді прийшов другий слуга й мовив: „Пане, твоя міна принесла ще п'ять мін”. ¹⁹Цьому слугі він сказав: „Ти правитимеш п'ятьма містами”. ²⁰Інший слуга прийшов і сказав: „Пане, ось твоя міна. Я тримав її загорнуту в хустину. ²¹Я боявся тебе, бо ти чоловік жорсткий. Ти забираєш те, чого не клав, і жнеш те, чого не сів”.

²²Хазяїн промовив: „Я судитиму тебе твоїми ж словами, поганий ти слуга. Ти кажеш, що знаєш, що я жорсткий чоловік, що беру там, де не клав, та жну там, де не сів. ²³Тобі слід було пустити гроші в обіг¹, то ж повернувшись, я мав би їх із прибутком”. ²⁴І додав, звертаючись до тих, що стояли поруч: „Заберіть у нього цю міну й віддайте тому, хто має десять мін”.

²⁵А вони кажуть: „Пане, але ж він уже має десять мін!” ²⁶„Кажу ж вам, — відповів хазяїн, — кожному, хто має, додасться ще більше, а у того, в кого нічого не має, відніметься і той дріб'язок, що йому належить. ²⁷Щодо тих моїх ворогів, які не хотіли, аби я царював над ними, то приведіть їх сюди і вбийте перед моїми очима” ».

¹ 19:23 пустити... в обіг Або «віддати мініялам».

Ісус в'їжджає до Єрусалиму як Цар

(Мт. 21:1–11; Мр. 11:1–11; Ін. 12:12–19)

²⁸Розповівши цю притчу, Ісус вирушив далі до Єрусалиму. ²⁹Підійшовши до міст Ветфагія та Віфанія поблизу гори, що звалася Оливною, Ісус відіслав двох Своїх учнів³⁰ з такими словами: «Ідіть у це місто, що перед вами. Тільки-но ви вийдете туди, то одразу ж знайдете там припнутого віслючка, на якому ніхто ще не їздив: Відв'яжіть його й приведіть сюди. ³¹А якщо хтось запитає вас: „Для чого ви відв'язуєте віслючка?” — то ви мусите відповісти: „Він потрібен Господу” ».

³²Отож двоє з учнів пішли до села й там знайшли віслючка, точно так, як Він казав їм. ³³А коли вони віслючка відв'язували, його власники запитали їх: «Навіщо ви відв'язуєте віслючка?» ³⁴Вони відповіли: «Він потрібен Господу». ³⁵Привівши віслючка до Ісуса, вони поклали на нього свій одяг й посадили Його зверху.

³⁶Коли Ісус їхав, люди стелили перед Ним на дорозі свій одяг. ³⁷А як підійшов Він до сходу з Оливної гори, натовп учнів почав радісно й голосно славити Бога за всі чудеса, які вони побачили. ³⁸Вони вигукували:

«Благословенний Цар,

Який приходить в ім'я Господнє!

Псалми 118:26

Мир на Небі й слава Господу!»

³⁹Серед людей у натовпі було кілька фарисеїв. Вони звернулися до Ісуса: «Вчителю, вгамуй Своїх учнів!» ⁴⁰Ісус відповів їм: «Повірте, якщо Мої послідовники зараз замовкнуть, то каміння почне вигукувати!»

Ісус плаче за Єрусалимом

^{41–42}Коли Ісус під'їхав до Єрусалиму й, побачивши місто, Він заплакав і промовив: «Якби ж ти сьогодні знало, що тобі може принести мир! Та зараз це приховано від очей твоїх. ⁴³Настануть дні, коли вороги твої насиплють довкола тебе вали й обложать тебе. Вони

насуватимуться з усіх боків,⁴⁴ й знищать тебе і народ, який мешкає в стінах твоїх. Вони каменя на камені не залишать там, де ти стоїш нині. Бо не впізнало ти того часу, коли Бог прийшов спасти тебе».

Ісус у храмі (Мт. 21:12–17; Мр. 11:15–19; Ін. 2:13–22)

⁴⁵Зайшовши у двір храму, Ісус почав виганяти звідти усіх торговців. ⁴⁶Він промовив: «У Святому Писанні сказано: „Мій храм буде домом молитви¹, а ви перетворили його на розбійницьке кубло!²»

⁴⁷Щодня Ісус навчав у храмі, та головні священики, книжники та можновладці міркували, як убити Його. ⁴⁸Вони нічого зробити не могли, бо всі люди слухали Ісуса й горнулися до Нього.

Звідки влада в Ісуса (Мт. 21:23–27; Мр. 11:27–33)

20 ¹Одного дня, коли Ісус навчав людей у дворі храму, проповідуючи їм Благую Вість, до Нього підійшли головні священики, книжники й старійшини. ²Вони запитали: «Скажи нам, чиею владою Ти все це робиш? Хто дав Тобі владу таку?»

^{3–4}У відповідь Ісус сказав: «Я також хочу поставити вам запитання. Скажіть Мені: Іоанове хрещення прийшло від Господа чи від людей?»

⁵Головні священики та книжники почали радитися поміж собою, що відповісти, міркуючи: «Якщо ми скажемо, що від Господа, то Він питає: „Чому ж тоді ви не повірили Іоану?“ ⁶А якщо скажемо, що від людей, то весь цей люд закидає нас камінням, адже вони вважають, що Іоан був справді пророком». ⁷Тож вони відповіли: «Ми не знаємо, звідки прийшло Іоанове хрещення».

⁸Тоді Ісус мовив до них: «Отож і Я вам не скажу, чиею владою Я все це роблю».

Бог посилає Свого Сина (Мт. 21:33–46; Мр. 12:1–12)

⁹Після того Ісус розповів людям таку притчу: «Один чоловік посадив ви-

ноградник. Потім здав виноградник в оренду та й надовго вирушив у мандри. ¹⁰Як настала пора, він послав слугу до виноградарів, щоб одержати свою частку врожаю, але орендарі побили його й відіслали ні з чим. ¹¹Тоді господар послав іншого слугу, але виноградарі й того побили. Вони безсоромно познущалися з нього й прогнали його з порожніми руками. ¹²Господар послав третього слугу, та вони й цього покалічили і вигнали геть.

¹³Тоді господар виноградника сказав собі: „Що ж мені робити? Мушу послати свого улюбленого сина. Може, вони хоч його поважатимуть”.

¹⁴Та побачивши господаревого сина, орендарі сказали одне одному: „Це спадкоємець! Давайте вб'ємо його, то й спадщина буде наша!” ¹⁵Тож вони викинули сина господаря з виноградника і вбили його. То що тепер власникові виноградника діяти з ними? ¹⁶Він піде та вб'є тих орендарів, а виноградник здасть в оренду іншим».

Коли люди почули цю притчу, вони сказали: «Хай ніколи таке не трапиться!»

¹⁷Та Ісус пильно подивився на них і мовив: «Яке ж тоді значення того, що сказано у Святому Писанні:

„Той камінь, що будівельники відкинули, став наріжним каменем?”

Псалми 118:22

¹⁸Той, хто впаде на цей камінь, розіб'ється, а на кого цей камінь впаде, той буде розчавлений».

¹⁹Почувши цю притчу, головні священики й книжники зрозуміли, що Ісус говорить саме про них, та почали вигадувати, як би негайно схопити Його, але побоялися народу.

Цезареві — цезареве, а Богові — Боже

(Мт. 22:15–22; Мр. 12:13–17)

²⁰Юдейські лідери пильно стежили за Ісусом Христом, намагаючись зловити Його на слові. Вони підіслали до Нього вивідників, які удавали з себе правед-

¹ 19:46 Цитата приведена з книги Іс. 56:7.

² 19:46 Цитата приведена з книги Єр. 7:11.

ників, аби спровокувати Ісуса та мати підстави віддати Його до рук намісника, який мав владу заарештувати Христа. ²¹Тож вони сказали Йому: «Вчителю, ми знаємо, що усе, що Ти говориш і вчиш, є истиною, не зважаючи, хто Тебе слухає, бо не дивишся на чин та звання людей. Ти правдиво наставляєш на шлях Божий. ²²Тож скажи нам, чи то справедливо для нас сплачувати податки цезареві, чи ні?»

²³Їхні підступні наміри були відомі Ісусові, тож Він на те відповів: ²⁴«Покажіть Мені динар. Хто тут зображений й чие ім'я викарбоване на монеті?» Вони відповіли: «Цезареве». ²⁵Тоді Ісус і каже: «Тож віддайте цезарю — цезареве, а Богу — Боже».

²⁶Почувши таку відповідь, вивідники не могли схопити Його за те, що Він говорить перед людьми й, вражені його словами, вони замовкли.

Саддукеї намагаються зловити Ісуса на слові

(Мт. 22:23–33; Мр. 12:18–27)

²⁷Де кілька саддукеїв (вони стверджують, буцімто ніякого воскресіння з мертвих не буде взагалі) прийшли до Ісуса й спитали Його: ²⁸«Вчителю, Мойсей заповів нам: „Якщо чоловік помер бездітний, то його брат мусить взяти шлюб з жінкою померлого і народити з нею дітей, аби продовжити рід свого брата”¹.

²⁹От було собі семеро братів. Перший одружився і скоро помер, не залишивши дітей. ³⁰Тож другий брат узяв шлюб із тією жінкою та також помер бездітним. ³¹Те ж саме трапилося й з третім, а потім і з усіма сімома — вони померли, не залишивши дітей. ³²Останньою померла жінка. ³³Отже, в майбутньому житті, після воскресіння, чиєю дружиною вона буде, адже всі семеро мали шлюб з тією жінкою?»

³⁴Ісус відповів їм: «Люди в цьому житті одружуються. ³⁵Але ті, кого Бог визнає гідними ввійти у вічне життя й воскресіння з мертвих, не одружуватимуться. ³⁶Вони будуть подібні до Анге-

лів і не зможуть більше вмерти. Вони — діти Божі, оскільки Господь воскресив їх з мертвих.

³⁷Мойсей, в історії про палаючий куш², ясно показав, що мертві воскресають, коли назвав Господа „Богом Авраама, Богом Ісаака і Богом Якова”³.

³⁸Тобто Господь є Богом живих, а не мертвих. Всі вони все ще живі для Господа».

³⁹Деякі з книжників промовили: «Добре сказано, Вчителю!» ⁴⁰І відтоді ніхто не наважувався Ісуса про щось питати.

Чи є Христос Сином Давидовим або Сином Божим?

(Мт. 22:41–46; Мр. 12:35–37)

⁴¹Тоді Ісус запитав книжників: «Чому деякі люди стверджують, що Христос — Син Давидів? ^{42–43}Адже сам Давид сказав у книзі Псалмів:

„Господь Бог мовив до Господа мого:
Сядь по праву руку від Мене,
доки не покладу Я ворогів Твоїх
до ніг Твоїх”⁴. Псалми 110:1

⁴⁴Тобто сам Давид називав Христа „Господом” своїм. То як же Він може бути Сином Давидовим?»

Ісус звинувачує книжників

(Мт. 23:1–36; Мр. 12:38–40; Лк. 11:37–54)

⁴⁵Поки всі слухали, Ісус сказав Своїм учням: ⁴⁶«Стережіться книжників: вони люблять походжати в довгому вбранні, виглядаючи важливо. Вони полюбляють, щоб їх шанобливо вітали на базарах, й щоб у них були найповажніші місця в синагогах і найпочесніші місця на бенкетах. ⁴⁷А самі вони обирають вдів і вживають їх із їхніх осель, а потім моляться довго напоказ, щоб виглядати щирими. Господь покарає їх найтяжче».

Істинна жертва (Мр. 12:41–44)

21 ¹Ісус підвів очі й побачив, як багаті люди кладуть свої дарунки до жертвовної скриньки у храмі. ²І ще Він

² 20:37 **Мойсей... палаючий куш** Див.: Вих. 3:1–12.

³ 20:37 **Богом... Якова** Див.: Вих. 3:6.

⁴ 20:42–43 **не покладу... до ніг Твоїх** Або «підкорю Твоїй владі».

¹ 20:28 **Якщо чоловік... брата** Див.: Повт. Закону 25:5–6.

побачив бідну вдову, яка поклала до скриньки дві дрібні мідні монети¹.³Тоді мовив Ісус: «Істинно кажу вам, що ця бідна вдова пожертвувала більше, ніж усі інші люди.⁴Адже всі вони давали від лишка свого, а вона, бідна, віддала все, що мала на прожиття».

Ісус передрікає руйнування Єрусалимського храму

(Мт. 24:1–8; Мк. 13:1–8)

⁵Деякі з учнів Ісусових розмовляли про храм, говорячи: «Які дивовижні споруди! Поглянь, як багато добрих дарунків було тут принесено Богові». На те Ісус відповів: ⁶«Щодо того, що ви бачите, то прийде час, коли тут каменя на камені не залишиться: все буде зруйноване»².⁷Деякі з учнів спитали Ісуса: «Вчителю, коли це трапиться? І яке буде знамення того, що все це вже близьке до здійснення?»

⁸У відповідь Ісус мовив до них: «Стежитесь, щоб не бути обдуреними. Бо чимало прийде людей, які користуватимуться іменем Моїм, кажучи: „Я — Христос” та „Час наблизився”. Не йдіть за ними!

⁹Коли почувете ви про війни й перевороты, не лякайтеся; це неодмінно має статися, але це ще не кінець».

¹⁰Потім Ісус сказав їм: «Народ повстане проти народу, а царство — проти царства. ¹¹Голод і чума лютуватимуть, й землетруси траплятимуться в різних місцях. Повсюди відбуватимуться жахливі події, та з Неба прийдуть великі знамення, щоб попередити людей».

Ісус попереджає апостолів про переслідування

(Мт. 24:9–14; 10:16–20; Мр. 13:9–13)

¹²«Але перш, ніж усе це трапиться, люди арештовуватимуть і переслідуватимуть вас. Вони судитимуть вас у синагогах і кидатимуть до в'язниць. Вони поведуть вас до царів та правителів через ім'я Моє.¹³Але ж все це дасть вам можливість свідчити про Мене.

¹ 21:2 дві дрібні мідні монети Або «дві лепти».

² 21:6 каменя на камені... зруйноване Або «всі вони будуть скинуті додолу».

¹⁴Навчіться задалегідь не хвилюватися, що сказати.¹⁵Я дам вам такі слова і мудрість, що ніхто з ворогів ваших й заперечити вам не зможе.

¹⁶Вас зрадять батьки, брати, родичі й друзі, і декого з вас вони віддадуть на смерть.¹⁷І ненавидітимуть вас усі за те, що ви йшли за Мною.¹⁸Та жодна волосина з голів ваших не впаде.¹⁹Ви врятуєте життя своє тільки завдяки своїй непохитній вірі».

Спустошення Єрусалиму (Мт. 24:15–21; Мр. 13:14–19)

²⁰«А от коли ви побачите Єрусалим, оточений військами, тоді знайте, що час його спустошення наближається.²¹Всі ті, хто лишатимуться в Юдеї, змушені будуть рятувати життя, тікаючи в гори, а хто буде в Єрусалимі, ті повинні тікати звідтіля, а хто буде в селі, тим не слід йти до міста.²²Бо то дні кари, щоб збулося все те, що сказано у Святому Писанні.

²³Найтяжче буде в ті дні вагітним жінкам та матерям із немовлятами на руках! Бо велике горе буде на землі, та гнів Бога буде проти цих людей.²⁴І поляжуть вони під мечем, і поведуть їх у полон усі різні народи, а святий Єрусалим топтатимуть погани, аж доки їхній час не мине».

Повернення Сина Людського

(Мт. 24:29–31; Мр. 13:24–27)

²⁵«На сонці, місяці й зірках з'являться знамення, і всі народи землі впадуть у відчай. Збентеження охопить їх, коли завирує і здійметься море.²⁶Люди будуть непритомні від страху і боятимуться всього, що траплятиметься зі світом, а всі небесні тіла зміняться.²⁷І тоді народи побачать Сина Людського, Який йтиме у хмарах з великою силою та славою.²⁸Тож коли все це почнеться, то не лякайтеся; встаньте й підведіть голови, бо ваше спасіння буде вже близько».

Слова Ісусові житимуть вічно

(Мт. 24:32–35; Мр. 13:28–31)

²⁹По тому Ісус розповів їм притчу:

«Погляньте на фігове дерево, та й на всі інші дерева. ³⁰Тільки-но на дереві розпуститься листя, ви зможете побачити самі й знатимете, що вже скоро літо. ³¹Так само й ви, коли побачите всі ці події, ви знатимете, що Царство Боже вже близько. ³²Істинно кажу вам: усе це станеться ще за життя цього покоління. ³³Навіть якщо небо і земля знищені будуть, слова Мої не зникнуть ніколи».

Завжди будьте напоготові

³⁴«Пильнуйте себе, не дайте серцям своїм зачерствіти від гульні та п'янства, від клопотів повсякденних, щоб день той не прийшов до вас несподівано. ³⁵Бо прийде той день до всіх, хто живе на землі. ³⁶Будьте насторожі весь час. Моліться, щоб стало у вас сил пройти безпечно через усе те, що має статися, і постати перед Сином Людським».

³⁷Щодня Ісус навчав у храмі, а щовечора вирушав Він на Оливну гору, де перебував цілу ніч. ³⁸І всі люди вставали рано вранці, щоб іти до храму слухати Ісуса.

Головні священики радяться як вбити Ісуса

(Мт. 26:1–5, 14–16; Мр. 14:1–2, 10–11; Ін. 11:45–53)

22 ¹Наближалось свято Прісних Хлібів, яке ще називають Пасхою. ²Головні священики та книжники все шукали спосіб, як би обманом і таємно від народу, схопити та вбити Ісуса, але боялися людей.

Юдина зрада (Мт. 26:14–16; Мр. 14:10–11)

³І тоді сатана вселився в Юду, якого називали Іскаріотом. Він був одним з дванадцятьох апостолів. ⁴Юда прийшов до головних священиків й начальників храмової варті і почав говорити з ними про те, як він може видати їм Ісуса. ⁵Ті дуже зраділи й пообіцяли добре заплатити йому за це. ⁶Тож Юда почав шукати слушної нагоди, аби видати їм Ісуса, коли навколо Нього не буде натовпу.

Пасхальна вечеря

(Мт. 26:17–25; Мр. 14:12–21; Ін. 13:21–30)

⁷Настав день свята Прісних Хлібів¹, коли за звичаєм належало приносити в жертву Пасхальне ягня. ⁸Ісус послав Петра й Іоана, наказавши їм: «Ідіть і приготуйте для нас Пасхальну вечерю».

⁹Вони питають: «Де б Ти хотів, щоб ми приготували вечерю?» ¹⁰Ісус відповів: «Як увійдете в місто, вам зустрінеться чоловік, який нестиме глечик з водою. Ідіть за ним до тієї оселі, куди він зайде. ¹¹Та скажіть господареві цього дому, що Вчитель питає: „Де кімната для гостей, в котрій Я їстиму Пасхальну вечерю зі Своїми учнями?“ ¹²Тоді той чоловік приведе вас у велику вмебльовану кімнату нагорі. Там і приготуйте нам усе для вечері».

¹³Отож Петро та Іоан пішли до міста і все сталося так, як Він казав їм. Там вони і приготували Пасхальну вечерю.

Вечеря Господня

(Мт. 26:26–30; Мр. 14:22–26; 1 Кор. 11:23–25)

¹⁴Коли настав час, Ісус зайняв місце за столом, і апостоли сіли разом з Ним.

¹⁵Ісус звернувся до них: «Я дуже хотів спожити разом з вами Пасхальну вечерю перш, ніж прийму страждання. ¹⁶Бо кажу вам, що не їстиму більше Пасхальної вечері доти, доки не здійсниться це у Царстві Божому».

¹⁷Потім узяв Він чашу й подякувавши Богові, сказав: «Нехай кожний з вас вип'є з чаші цієї. ¹⁸Бо істинно кажу вам, що Я не питиму більш від плоду лози виноградної аж до того дня, коли прийде Царство Боже».

¹⁹Потім Ісус узяв хлібину, та віддавши дяку Господу, благословив її. Після того Він розломив хліб і роздав Своїм апостолам зі словами: «Це тіло Моє, що буде віддане за вас. Їжте його на спомин про Мене». ²⁰Після вечері Ісус так само взяв чашу з вином і промовив: «Це вино символізує кров Мою, що засновує Новий Заповіт Божий для людей,

¹ 22:7 свято Прісних Хлібів Теж саме, що й Пасха.

які належать Йому; і пролетиться вона за вас»¹.

²¹Потім Ісус мовив: «Один із вас незабаром зрадить Мене; його рука зараз знаходиться поруч з Моєю. ²²Син Людський піде на смерть, як і було Йому призначено Господом. Та горе тому, хто видасть Сина Людського на смерть». ²³Тоді апостоли почали сперечатися один з одним про те, хто б міг таке зробити.

Будьте як слуги, а не як пани

²⁴Також серед учнів Ісусових спалахнула суперечка про те, хто з них вважається найбільшим. ²⁵Але Ісус сказав їм: «Царі поганські панують над своїми народами. І ті, хто має владу над людьми, вимагають, щоб їх називали благодійниками. ²⁶Але ж ви не поводьте себе так. Навпаки, найбільший з-поміж вас мусить стати як найменший, а пан — ніби слуга. ²⁷Бо хто значніший: той, хто сидить за столом, чи той, хто йому прислуговує? Чи не той, хто сидить за столом? Але Я серед вас як той, хто прислуговує.

²⁸Ви zostалися зі Мною в Моїх випробуваннях. ²⁹Я заповідаю вам Царство так само, як Мій Батько заповідав Його Мені. ³⁰То ви сидітимете за Моїм столом у Царстві Небесному, будете їсти й пити зі Мною. Саме вам сидіти на престолах, щоб судити дванадцять племен ізраїльських».

Випробування Петра

(Мт. 26:31–35; Мр. 14:27–31; Ін. 13:36–38)

³¹«Симоне², Симоне, послухай! Сатана просив дозволу перевірити вас, неначе селянин перевіряє пшеницю, відділяючи добре зерно від поганого. ³²Та Я молвив за тебе, щоб не втратив ти віру. То ж коли ти, Симоне, знов повернешся до Мене, укріпи віру братів своїх».

³³Однак Симон, якого ще звали Петром, відповів: «Господи, я готовий іти з Тобою до в'язниці й навіть на

смерть». ³⁴Але Ісус промовив: «Кажу тобі, Петре: ще й півень не проспівав уранці, ти тричі зречешся Мене»³.

³⁵І звернувся Ісус до Своїх учнів: «Коли Я посилаю вас без гаманця, торби й сандалів, чи вам чогось бракувало?» Вони відповіли: «Нічого». ³⁶Ісус продовжував: «Але зараз, якщо хто має гаманця, мусить взяти його. Так само, якщо хто має торбу, хай візьме торбу свою. І якщо хто не має меча, хай продасть свій плащ і придбає меч. ³⁷Бо Кажу вам, що сказане у Святому Писанні мусить збутися зі Мною:

„І вважатимуть Його за злочинця”.

Ісая 53:12

Так, усе сказане про Мене наближається до здійснення». ³⁸Учні кажуть: «Господи, подивись, ось тут два мечі». І Він відповів: «Цього достатньо»⁴.

Ісус на Оливній горі (Мт. 26:36–46; Мр. 14:32–42)

³⁹Потім, за звичаєм, Ісус вирушив на Оливну гору, та учні Його пішли за Ним. ⁴⁰Прийшовши на місце, Ісус сказав їм: «Моліться, щоб не піддатися спокусам». ⁴¹Відійшовши від учнів на відстань приблизно в 50 кроків, Ісус став на коліна й почав молитися: ⁴²«Отче, якщо на те воля Твоя, нехай обмине Мене ця чаша⁵ страждань. Але хай збудеться не те, чого Я хочу, а те, чого Ти бажаєш». ⁴³І з'явився перед Ним Ангел з небес і зміцнив Його сили. ⁴⁴Долаючи біль, Ісус молився ще більш ревно. І піт Його падав на землю, мов краплі крові⁶.

⁴⁵Закінчивши молитися, Ісус повернувся до Своїх учнів, та побачив, що вони сплять, виснажені горем. ⁴⁶Ісус розбудив їх, кажучи: «Чому ви спите? Вставайте й моліться, щоб не піддатися спокусам».

³ **22:34 ти тричі зречешся Мене** Або «ти тричі скажеш, що не знаєш Мене».

⁴ **22:38 Цього достатньо** Або «Досить», тобто «більш не говоріть про це».

⁵ **22:42 чаша** Символ страждань. Ісус використовує метафору «пити з чаші», в значенні «прийняти страждання», які Йому необхідно буде пройти.

⁶ **22:44 і піт... крові** У деяких древньогрецьких рукописах Євангелія вірші 43–44 пропущені.

¹ **22:20 Це вино... за вас** Деякі древньогрецькі рукописи не мають останньої частини вірша 19, а також усього вірша 20.

² **22:31 Симон** Інше ім'я Петра.

Арешт Ісуса (Мт. 26:47–56; Мр. 14:43–50; Ін. 18:3–11)
 47Поки Ісус це казав, з'явився натовп людей. Їх вів Юда, один з дванадцятьох апостолів. Він підійшов до Ісуса, щоб поцілувати Його.

48Але Ісус запитав його: «Юдо, ти зраджуєш Сина Людського дружнім поцілунком?» 49Зрозумівши, що має статися, учні, які стояли навколо, запитали: «Господи, чи хочеш, щоб ми вдарили своїми мечами?» 50Та один із учнів ударив мечем слугу первосвященника й відтрав йому праве вухо.

51Та у відповідь Ісус сказав: «Зупиніться! Достить уже цього!» Він доторкнувся до вуха слуги й зцілив його. 52Потім Ісус звернувся до головних священників, начальників варту храму та старійшин, які прийшли заарештувати Його: «Ви прийшли проти Мене, ніби проти розбійника, з мечами та палицями. 53Я ж щодня був з вами у храмі, навчаючи людей, та ви не заарештували Мене. Але зараз ваша година — година владарювання мороку».

Петро зрікається Ісуса

(Мт. 26:57–58, 69–75; Мр. 14:53–54, 66–72; Ін. 18:12–18, 25–27)

54Вони схопили Ісуса й відвели Його до будинку первосвященника, а Петро, тримаючись віддалік, йшов за Ісусом. 55Охоронці розклали серед двору багаття й повсідалися навколо. Петро сів разом із ними.

56Одна з дівчат-служниць побачила Петра, сидячого біля вогнища. Вона пильно придивилася на нього в відблисках багаття й сказала: «Цей чоловік також був з Ісусом». 57Та Петро заперечив, мовивши: «Жінко, я не знаю Його!»

58Трохи згодом інший чоловік побачив Петра і сказав: «Ти також один із учнів Христових!» Та Петро відповів: «Ні, чоловіче! Це не так!»

59Минуло щось близько години, і ще один чоловік почав стверджувати: «Безперечно, цей чоловік також був з Ісусом, адже він теж з Галилеї». 60Але

Петро відповів: «Чоловіче, я не знаю, про що ти говориш!» І тієї ж миті, коли Петро ще не закінчив речення, проспівав півень. 61Тоді Ісус обернувся й подивився в очі Петру. І згадав Петро Господні слова: «Перш ніж сьогодні проспівася півень, ти тричі зречешся Мене». 62Тоді Петро пішов геть, гірко ридуючи.

Знуцання з Ісуса

(Мт. 26:67–68; Мр. 14:65)
 63Люди, які тримали Ісуса під охороною, почали насміхатися над Ним й бити Його. 64Вони також затулили Ісусу очі й почали бити Його, кажучи: «Доведи ж нам що Ти пророк¹, назви того із нас, хто ударив Тебе!» 65І говорили вони багато іншого Ісусу, щоб образити Його.

Ісус перед Синедріоном

(Мт. 26:59–66; Мр. 14:55–64; Ін. 18:19–24)

66Вранці наступного дня, зібралися разом старійшини народу, головні священники й книжники, та привели Ісуса на своє зібрання². 67Вони сказали: «Якщо Ти Христос, то скажи нам це». Та Ісус відповів їм: «Навіть якщо Я і скажу вам, що Я Христос, ви Мені не повірите. 68І якщо Я запитаю вас про щось, ви не дасте відповіді. 69Але віднині, Син Людський сидітиме праворуч від Всемогутнього Бога».

70Вони всі запитали: «Тож скажи нам: Ти — Син Божий?» Ісус сказав їм: «Ви вірно сказали, хто Я є». 71І тоді вони мовили: «Навіщо нам іще якісь додаткові свідчення? Ми самі все чули від Нього Самого!»

Суд у Понтія Пилата

(Мт. 27:1–2, 11–14; Мр. 15:1–5; Ін. 18:28–38)

23 1Тож всі вони підвелися й відвели Ісуса до Пилата. 2І почали вони звинувачувати Ісуса кажучи: «Ми чули, як цей Чоловік заводив в оману наших людей. Він стверджує, що ми не повинні сплачувати податки цеза-

¹ 22:64 пророк За Писанням, пророк знав те, що було приховано від інших людей.

² 22:66 зібрання Або «Синедріон».

реві і називає Себе Христом — Царем Юдейським». ³Тоді Пилат запитав Ісуса: «Ти — Цар Юдейський?» На що Ісус відповів: «Так, це Я. Але ж ти сам це сказав».

⁴Тоді Пилат звернувся до головних священиків і натовпу: «Я не бачу ніякої вини за цим Чоловіком». ⁵Та головні священики наполягали, кажучи: «Він Своїм вченням підбурює людей по всій Юдеї: Він почав у Галилеї та дійшов аж до сюди».

⁶Почувши це, Пилат запитав, чи цей Чоловік галилеянин. ⁷Довідавшись, що Ісус із тієї землі, якою править Ірод, Пилат відправив Його до Ірода, бо той саме перебував в Єрусалимі.

Ісус перед Іродом

⁸Коли Ірод побачив Ісуса, то був дуже задоволений, бо ж багато чув про Нього та від давнього часу прагнув побачити Його. Він сподівався стати свідком якогось дивних знамень, створених Христом. ⁹Він почав про все розпитувати Ісуса, але Той на жодне з запитань не відповів йому.

¹⁰При цьому були присутні головні священики й книжники, які весь час запально звинувачували Його. ¹¹Ірод та його воїни насміхалися над Ісусом, одягнувши Його у пишні шати, подібні до тих, котрі носили царі. Опісля він знову відіслав Ісуса до Пилата.

¹²У той день Ірод з Пилатом подружилася, хоч раніше вони ворогували.

Пилат намагається звільнити Ісуса

(Мт. 27:15–26; Мр. 15:6–15; Ін. 18:39–19:16)

^{13–14}Пилат, скликавши головних священиків, юдейських вождів та простий народ, звернувся до них: «Ви привели до мене Цього Чоловіка, звинувативши Його в тому, що Він вводив людей в оману. Отут, у вашій присутності, я допитав Його і не знайшов ніяких підстав для ваших звинувачень проти Нього. ¹⁵Так само ніяких підстав не знайшов і Ірод. Тож він відіслав Ісуса знову до нас. Як бачите, Він не зробив нічого такого,

за що заслуговував би смерті. ¹⁶Отже, я покараю Його батогами, а потім відпущу».

¹⁷[Щороку, під час святкування Пасхи, правитель, за звичаєм, відпущав на волю одного з в'язнів, за якого просив народ]. ¹⁸У відповідь натовп загукав: «Нехай Ісуса розіпнуть на хресті! Відпусти нам Варавву!» ¹⁹(Варавву було кинуте до в'язниці за участь у заколоті в місті й за вбивство.)

²⁰Тоді знову Пилат звернувся до людей, кажучи, що він хотів би відпустити Ісуса. ²¹Та вони й далі вигукували: «Розіп'ясти Його! Нехай Його розіпнуть на хресті!»

²²І втретє Пилат звернувся до народу, питаючи: «Який на Ньому злочин? Я не знайшов проти Нього нічого, за що слід було б карати смертю. Тож я покараю Його батогами й відпущу».

^{23–24}Але й далі народ голосно вимагав стратити Ісуса, і цей крик досяг такої сили, що Пилат вирішив задовольнити їхню вимогу. ²⁵Він наказав відпустити Варавву, чоловіка, якого було кинуте до в'язниці за участь у заколоті і вбивство, бо натовп просив саме за нього. А Ісуса, за волею народу, Пилат віддав на розп'яття.

Страта (Мт. 27:32–44; Мр. 15:21–32; Ін. 19:17–27)

²⁶Саме у той час, коли воїни вели Ісуса на страту, по дорозі до міста, повертаючись з поля, йшов Симон киринеянин. Тож солдати примусили його йти слід за Ісусом, та нести хрест, що призначався для Нього. ²⁷Та величезний натовп сунув за Ісусом. В натовпі були й жінки, які плакали й голосили за Ним.

²⁸Він обернувся до них і сказав: «Дочки Єрусалимські, не плачте за Мною. Плачте за собою самими й за дітьми своїми. ²⁹Бо настануть дні, коли люди казатимуть: „Щасливі ті жінки, в яких не може бути дітей, щасливі ті утроби, що нікому не дали життя, і щасливі ті груди, які нікого не годували”.

¹ 23:17 У деяких древньогрецьких рукописах цього вірша немає. Також див.: Мт. 27:15.

³⁰Люди проситимуть гори: „Впадiть на нас!“ Люди проситимуть могили: „Поховайте нас!“¹ ³¹Бо якщо таке траплятиметься з добримися людьми, то що ж тодi буде людям злим?»²

³²Разом з Ісусом воїни привели на страту ще двох злочинців. ³³Коли ж вони прийшли до місця, що називалося «Лобне місце», воїни розп'яли Ісуса, та ще двох злочинців: одного праворуч, а другого лiворуч від Нього.

³⁴Тодi Ісус промовив: «Отче, прости цих людей, вони самi не знають, що вони чинять»³. Та охоронцi, тим часом, подiлили між собою Його вбрання, кидаючи жереб.

³⁵Навколо стояли люди й дивилися за всiм, що трапилося. А вождi юдейськi насмiхалися з Ісуса, кажучи: «Він рятував інших, тож хай тепер Себе Самого врятує, якщо Він справдi є Христос, обраний Богом!»³⁶⁻³⁷ Навiть воїни, i тi збиткувалися й насмiхалися з Ісуса. Вони запропонували Йому кислого вина, кажучи: «Якщо Ти Цар Юдейський, то врятуй Себе!»

³⁸На хрестi, над головою Ісуса, солдати прибили дощечку, на якiй було написано: «ЦЕ ЦАР ЮДЕЙСЬКИЙ». ³⁹І один із злочинців, розп'ятих разом з Ісусом, почав лихословити Його, кажучи: «Хiба ж ти не Христос? Тож врятуй Себе й нас!»

⁴⁰Але другий злочинець присоромив його, сказавши: «Чи ти не боiшся Бога? Ти ж маєш такий самий вирок.

⁴¹Але наші з тобою вироки справедливі. Ми отримали те, що заслужили своїми вчинками, а цей Чоловік не зробив нічого лихого». ⁴²І додав: «Ісусе, згадай про мене, коли прийдеш у Своє Царство».

⁴³Ісус вiдповiв йому: «Правду кажу тобі: сьогоднi ж ти будеш зі Мною в раю».

¹ 23:30 Цитата приведена з книги Ос. 10:8.

² 23:31 **Бо якщо... людям злим** Або «якщо таке чинять зеленуому дереву, то що ж буде дереву сухому?»

³ 23:34 **Тодi... чинять** У деяких древньогрецьких рукописах цього речення немає.

Смерть Ісуса (Мт. 27:45–56; Мр. 15:33–41; Ін. 19:28–30)

⁴⁴Близько полудня темрява вкрила всю землю, і було так аж до третьої години. ⁴⁵І сталося те тому, що сонце перестало свiтити. Та одразу зависа в храмі розірвалася навпiл.

⁴⁶Ісус голосно закричав: «Отче, передаю дух⁴ Свiй у Твої руки». І з цими словами Він помер.

⁴⁷Коли центурiон побачив, що трапилося, він почав славити Бога, мовивши: «Безперечно, це був праведний Чоловік». ⁴⁸Багато людей прийшли з міста, аби подивитися на страту. Та побачивши що трапилося, зажурилися, й засмучені пішли додому⁵.

⁴⁹Та всi тi, хто знав Його, стояли й спостерiгали здалеку за всiм, що трапилося. Там також знаходилися i жiнки, котрi йшли за Ісусом від самої Галилеї.

Похорон Ісуса (Мт. 27:57–61; Мр. 15:42–47; Ін. 19:38–42)

⁵⁰⁻⁵¹Саме у той час, в Єрусалимі знаходився чоловік на ймення Йосип з юдейського міста Ариматея. Він був доброю і праведною людиною й також чекав на прихiд Царства Божого. Йосип був членом ради юдейськoї та не погоджувався з її рiшенням про Ісусову страту. ⁵²Він пішов до Пилата й попросив, щоб йому вiддали тiло Христа.

⁵³Йосип зняв тiло Ісусове з хреста й, загорнувши у ляне полотно, поклав Його до нової гробниці, висiченої у скелi.

⁵⁴Була п'ятниця, день приготувань, наближалася субота. ⁵⁵Жiнки, якi супроводжували Ісуса від самої Галилеї, простежили за Йосипом й бачили, де було поховано Його. ⁵⁶Вони повернулися додому й приготували запашну олію й пахощi, аби намастити тiло Ісусове. В суботу жiнки, згiдно з законом Мойсея, вiдпочивали.

⁴ 23:46 **дух** Або «життя». Див.: Пс. 31:5.

⁵ 23:48 **зажурилися... додому** Буквально «пiшли додому б'ючи себе в груди».

Звістка про Ісусове воскресіння

(Мт. 28:1–10; Мр. 16:1–8; Ін. 20:1–10)

24¹У перший день тижня¹, рано-вранці жінки, взявши з собою пахощів, які вони приготували, прийшли до гробниці, де було поховано Ісуса.² Вони побачили, що той величезний камінь, який затуляв вхід до гробниці, було відкочено вбік.³ Жінки ввійшли в склеп, але тіла Господа Ісуса там не знайшли.

⁴Поки вони дивувалися тим, що трапалося, поруч із ними раптом з'явилися двоє чоловіків у сліпучому вбранні.⁵ Наякані, жінки впали долиць. Тоді чоловіки заговорили до них: «Чому ви шукаєте серед мертвих Того, Хто є живий? ⁶Тут Його немає; Він воскрес! Згадайте, що Він говорив вам у Галилеї. ⁷Він казав, що Сина Людського має бути віддано грішникам і розп'ято, але на третій день Він воскресне знов».

⁸І тоді жінки згадали Ісусові слова.

⁹Вони повернулися до міста й розповіли про все це одинадцятьом апостолам і всім іншим учням Ісусовим.¹⁰ Ті жінки були Марія Магдалена, Іоанна й Марія, мати Якова. Вони, та інші жінки, які були з ними, розповіли апостолам про все, що сталося.¹¹ Але апостолам їхня розповідь здалася безглуздою, і вони жінкам не повірили.

¹²Та Петро встав і побіг до могили. Він зайшов у печеру, але не знайшов там нічого, крім лляної тканини, в яку було завернуте тіло Ісуса. Він пішов назад, дивуючись — що то могло статися?²

По дорозі до Емауса (Мр. 16:12–13)

¹³Того ж дня двоє Ісусових учнів йшли до містечка Емауса, що в дванадцяти кілометрах³ від Єрусалиму.¹⁴ По дорозі вони обговорювали все, що сталося.

¹⁵І от саме під час цієї розмови Сам

¹ **24:1** У перший... тижня В Ізраїлі тиждень починався з неділі.

² **24:12** Та Петро... статися У деяких древньогрецьких рукописах цього вірша немає.

³ **24:13** в дванадцяти кілометрах Буквально «в семи стадіях».

Ісус наблизився до них, й пішов далі з ними разом.¹⁶ Але ж їм не дозволено було впізнати Христа.¹⁷ Ісус запитав їх: «Що це за речі, які ви обговорюєте між собою дорогою?» Вони зупинилися й сумно подивилися на Нього.¹⁸ Один із них, якого звали Клеопа, сказав Ісусу: «Ти, мабуть, один такий, хто мешкає у Єрусалимі й не знає про те, що там сталося останніми днями».

¹⁹Та Ісус спитав: «Про що це ти говориш?» А вони кажуть: «Про те, що сталося з Ісусом з Назарета. То був Чоловік, Який виявився пророком, могутній ділом і словом, перед Богом і всіма людьми.²⁰ І як наші головні священики й вожді віддали Його, щоб присудити до страти і розп'яття на хресті.

²¹Ми сподівалися, що це був саме Той, Котрий збирався визволити Ізраїль. Але попри все, сьогодні, третього дня відтоді, як Його було страчено,²² деякі наших жінок приголомшили нас: рано вранці вони пішли до могили, де Його було поховано, але не знайшли там Його тіла.²³ Вони прийшли й розповіли нам, що їм було видіння — вони бачили Ангелів. І Ангели сказали їм, що Ісус живий.²⁴ Тоді дехто з тих, хто був з нами, пішли до могили. Вони знайшли все точно так, як жінки розповіли, але не побачили Його».

²⁵Тоді Ісус сказав їм: «Ви такі нерозумні! І як тяжко вам повірити у те, про що говорили пророки!²⁶ Чи не мусив Христос прийняти ці страждання, а потім увійти у славу Свою?»²⁷ І так, починаючи з Мойсея, зупиняючись на кожному з пророків, Ісус пояснив тим двом Своїм учням те, що сказано про Нього в усьому Святому Писанні.

²⁸Вони підійшли до містечка, до якого прямували, та Ісус удав, ніби хоче йти далі.²⁹ Але вони дуже вмовляли Його: «Зостанься з нами, бо день майже закінчився й вже вечоріє». Тож Він погодився й залишився з ними.

³⁰Коли вони сіли за стіл, Ісус узяв хліб і віддав дяку, а потім розломив його й роздав їм.³¹ І тут їхні очі відкрилися,

й вони впізнали Ісуса, але Він зник. ³²І один із учнів сказав другому: «Чи не горіли наші серця в грудях, коли Він говорив з нами по дорозі, пояснюючи нам Святе Писання?»

³³Тієї ж миті вони підвелися й пішли назад до Єрусалиму. Вони знайшли одинадцятьох апостолів і інших учнів Христа, котрі зібралися разом з ними. ³⁴Апостоли та інші учні сказали: «Господь справді воскрес! Він з'явився Симонові». ³⁵Тоді ті двоє учнів розповіли про все, що з ними сталося на дорозі, і як вони впізнали Ісуса, коли Він розломив хліб.

Ісус з'являється Своїм апостолам

(Мт. 28:16–20; Мр. 16:14–18; Ін. 20:19–23; Дії 1:6–8)

³⁶Коли вони все це розповідали, Сам Ісус став між ними, сказавши: «Мир вам!» ³⁷Але їх охопив страх. Вони затремтіли, бо подумали, що бачать привід.

³⁸Але Він сказав їм: «Чого ви так стривожилися? Чому сумніви заворушилися в ваших серцях? ³⁹Погляньте на Мої руки й ноги. Ви ж бачите: це справді Я. Торкніться Мене й подивіться на Мене. Привиди не мають м'яса й кісток. Як ви бачите — Я маю». ⁴⁰І промовляючи це, Він показував їм руки й ноги.

⁴¹Поки вони ще не вірили, і дивувалися, і раділи, Ісус спитав їх: «Чи маєте ви тут щось поїсти?»

⁴²Апостоли дали Йому шмат печеної риби. ⁴³Він узяв і почав їсти перед ними. ⁴⁴І сказав їм Ісус: «Це слова, що казав Я вам, коли ще був із вами: все сказане про Мене в Законі Мойсеевім, у пророків і в псалмах — мусить збутися». ⁴⁵І Він розкрив їх розум, щоб вони могли розуміти Святе Писання. ⁴⁶І промовив Ісус: «Так сказано у Святому Писанні: Христос страждатиме й воскресне з мертвих на третій день. ^{47–48}Ви — свідки цих подій. Ви повинні проповідувати покаєння для прощення гріхів усім народам, починаючи з Єрусалиму. ⁴⁹Пам'ятайте, що Я пошлю вам Того, Кого обіцяв Отець Мій, але залишайтеся в місті, аж доки ви одержите силу з небес».

Вознесіння Ісуса на небо (Мр. 16:19–20; Дії 1:9–11)

⁵⁰Потім Ісус вивів учнів Своїх із Єрусалиму, та повів аж до Віфанії, а опісля, піднявши руки, благословив їх. ⁵¹Благословляючи, Ісус залишив їх і вознісся на небо. ⁵²Апостоли вклонилися Йому, а потім повернулися до Єрусалиму, сповнені великої радості. ⁵³І весь час, перебуваючи в храмі, вони славили Бога.

Міжнародна біблійна ліга та її партнери у всьому світі забезпечують Писанням мільйони людей, які досі не мають надії. Ця життєдайна надія міститься у слові Божому. Кожна придбана Біблія «Сучасною мовою» надасть нам можливість надрукувати ще одну Біблію для людини, котра потребує слово Боже. Для того щоб надати Святе Писання ще більшій кількості людей, будь ласка, зробіть пожертвування через інтернет-сторінку www.bibleleague.org/donate або надішліть кошти до Міжнародної біблійної ліги, 1 Bible League Plaza, Crete, IL 60417. Міжнародна біблійна ліга існує з тією ціллю, щоб забезпечувати Бібліями «Сучасною мовою» та різноманітними біблійними матеріалами церкви та партнерські організації для їх роботи, яка допомагає людям повірити в Ісуса Христа.

Новий Заповіт: Сучасною мовою™ (УСП™)

© Міжнародна біблійна ліга

Новий Заповіт: Сучасною мовою™ (УСП™)

© Міжнародна біблійна ліга, 1996–2014

© Міжнародна біблійна ліга, карти, ілюстрації, 2012–2013

© Міжнародна біблійна ліга, додаткові матеріали, 2014

У випадку використання до 1 000 віршів письмовий дозвіл не потрібен, але сукупність цитат не може складати повного об'єму або перевищувати половини друкованого видання. Нижченаведена інформація повинна надаватися на титульній або авторській сторінці:

Цитата приведена з Нового Заповіту Сучасною мовою™ (УСП™)

Перевидання цитат з Нового Заповіту Сучасною мовою™ (УСП™) зроблено з дозволу Міжнародної біблійної ліги, 1996–2014

У випадку використання цитат з Нового Заповіту «Сучасною Мовою» в некомерційний виданнях, а саме: церковних бюлетенях, об'явах, плакатах тощо, повне пояснення авторського права непотрібно, проте наприкінці кожної цитати має бути посилання на «УСП». За письмовим дозволом на перевидання більше 1 000 віршів або використання цитат, які у сукупності складають більше половини друкованого видання, або будь-якими проханнями про використання тексту необхідно звертатися до Міжнародної біблійної ліги.

Публікація коментарів або перевидання цитат у комерційних цілях з Нового Заповіту «Сучасною мовою» потребує письмового дозволу від Міжнародної біблійної ліги. За дозволом необхідно звертатися за адресою: permissions@bibleleague.org.

Bible League International

PO Box 820648

Fort Worth, TX 76182, USA

Телефон: 888-542-4253

Електронна пошта: permissions@bibleleague.org

Веб-адреса: bibleleague.org

Безкоштовні електронні матеріали: bibleleague.org/downloads

